

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΜΕ ΤΙΤΛΟ

«ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

(Τροποποιήσεις του ν. 4014/2011)

Α. ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Η περιβαλλοντική αδειοδότηση στην Ελλάδα, παρά τις τροποποιήσεις που έχουν επέλθει στη νομοθεσία αλλά και την ποιότητα των μελετών από τους ιδιώτες, εξακολουθεί να αποτελεί χρονοβόρα διοικητική διαδικασία που αποτελεί σημαντικό ανασταλτικό παράγοντα για την προώθηση των επενδύσεων. Συγκεκριμένα, η διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης νέων επενδύσεων, οι οποίες αποτελούν ζητούμενο για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, υπερβαίνει σημαντικά τον χρόνο που προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία σε όλες τις κατηγορίες τους.

Επιπλέον, η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης υφιστάμενων επενδύσεων, ήτοι ανανέωση ή τροποποίηση Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ), υπερβαίνει κατά πολύ τις προθεσμίες που προβλέπει ο νόμος. Με στόχο την επίσπευση και απλοποίηση των διαδικασιών, προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα προβλήματα της καθημερινότητας και να δημιουργηθεί ένα επενδυτικά φιλικό περιβάλλον στη χώρα μας, προτείνονται οι νέες διατάξεις, οι οποίες αποτελούν οριζόντια παρέμβαση εκσυγχρονισμού μέσα στο πλαίσιο της ενωσιακής νομοθεσίας και εισάγουν ταχύτερο και αποτελεσματικότερο πλαίσιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Β. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Επί του άρθρου 1

Με την αντικατάσταση του στοιχείου α της παραγράφου 8 του άρθρου 2 του ν. 4014/2011 η διάρκεια ισχύος της ΑΕΠΟ προβλέπεται σε δεκαπέντε έτη αντί για δέκα που ισχύει τώρα, εφόσον δεν επέρχεται μεταβολή υπό το πρίσμα των δεδομένων βάσει των οποίων εκδόθηκε. Επιπρόσθετα, παρατείνεται η διάρκεια ισχύος της ΑΕΠΟ για έξι έτη για έργα ή δραστηριότητες που διαθέτουν Οικολογική Διαχείριση και ο Οικολογικός Έλεγχος (Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης EMAS) και για όσο χρόνο βρίσκεται το Σύστημα αυτό σε ισχύ. Τέλος, η ισχύς της ΑΕΠΟ παρατείνεται για τέσσερα έτη για όσα έργα ή δραστηριότητες

διαθέτουν ISO 14001, ενώ στην ισχύουσα νομοθεσία η διάρκεια της παράτασης είναι τα δύο έτη.

Επί του άρθρου 2

Οι καθυστερήσεις στη διαδικασία έκδοσης ΑΕΠΟ για νέα έργα ή δραστηριότητες τόσο για την κατηγορία Α1 όσο και για την κατηγορία Α2 καθιστούν απαραίτητη την αλλαγή του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, με στόχο την απλούστευση των διαδικασιών, τη σύντμηση των χρόνων, την προσέλκυση επενδυτών και την διευκόλυνση των αρμοδίων υπηρεσιών.

Ειδικότερα, στις περιπτώσεις που για την έκδοση της ΑΕΠΟ επιλεγεί από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας η διαδικασία της γνωμοδότησης με την υποβολή, σε πρώτο στάδιο, φακέλου ΠΠΠΑ, οι προτεινόμενες διατάξεις μειώνουν σημαντικά τους χρόνους όλων των σταδίων, πλην εκείνου της δημόσιας διαβούλευσης. Είναι σημαντικό ότι σε περίπτωση θετικής γνωμοδότησης της αρμόδιας υπηρεσίας ακολουθείται η διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης με Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) με όλες τις προθεσμίες μειωμένες κατά το ήμισυ, πλην εκείνης της δημόσιας διαβούλευσης.

Στις περιπτώσεις που υποβληθεί φάκελος ΜΠΕ εξαρχής για έργα ή δραστηριότητες Α1 και Α2, τότε πάλι προβλέπεται μείωση των προθεσμιών όλων των σταδίων μέχρι την αδειοδότηση, πλην εκείνου της δημόσιας διαβούλευσης. Η επιτάχυνση που επέρχεται με τις συγκεκριμένες διατάξεις είναι ιδιαίτερα σημαντική όχι μόνο λόγω μείωσης των προθεσμιών, αλλά επιπλέον απλοποίησης των διαδικασιών και πρόβλεψης ασφαλιστικών δικλείδων που καθιστούν δυσχερή έως αδύνατη την υπέρβαση των προθεσμιών.

Συγκεκριμένα, κατά τον έλεγχο πληρότητας προβλέπεται ότι, μετά από άπρακτη παρέλευση των προθεσμιών, ο φάκελος θεωρείται πλήρης. Επίσης, κατά τη διαδικασία γνωμοδοτήσεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες ορίζεται ότι μετά την άπρακτη παρέλευση των προθεσμιών, οι γνωμοδοτήσεις θεωρούνται θετικές, με εξαίρεση τις ουσιώδεις γνωμοδοτήσεις για την υποβολή των οποίων υποχρεούται να συκληθεί το Κεντρικό Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΚΕΣΠΑ) ή το Περιφερειακό Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΠΕΣΠΑ) εντός 20 ημερών. Ομοίως σε περίπτωση αρνητικών γνωμοδοτήσεων που θεωρούνται ουσιώδεις το ΚΕΣΠΑ ή το ΠΕΣΠΑ συγκαλείται υποχρεωτικά εντός 20 ημερών και αποφαινεται επί της αρνητικής γνωμοδότησης.

Για λόγους ασφάλειας δικαίου αποσαφηνίζεται η έννοια της ουσιώδους γνωμοδότησης ως εκείνη η γνωμοδότηση που υποβάλλεται από τις υπηρεσίες που τις αφορά κατά αρμοδιότητα η αιτούμενη έγκριση περιβαλλοντικών όρων και επιπροσθέτως κρίνονται απαραίτητες για τη διαμόρφωση των περιβαλλοντικών όρων.

Η αξιολόγηση των γνωμοδοτήσεων, η σύνταξη σχεδίου ΑΕΠΟ και η έκδοση ΑΕΠΟ αποτελούν πλέον ένα στάδιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης (στον ισχύοντα ν. 4041/2011 ήταν τρία στάδια) και η προθεσμία είναι συντεταγμένη. Επίσης, με την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας προβλέπεται ότι το ιεραρχικά ανώτερο όργανο, ο αρμόδιος Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Περιβάλλοντος για έργα Α1 και ο Συντονιστής για έργα Α2, υποχρεούνται σε αξιολόγηση και έκδοση ΑΕΠΟ.

Τέλος, ορίζεται ρητά ότι η υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας κατόπιν αιτήματος της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας δεν αναστέλλει τις ως άνω προθεσμίες. Βάσει της μέχρι τώρα εμπειρίας, η προσκόμιση συμπληρωματικών στοιχείων δημιουργούσε

καθυστερήσεις στην περιβαλλοντική αδειοδότηση, λόγω παράτασης του χρόνου για έλεγχο των στοιχείων αυτών.

Επί του άρθρου 3

Η νέα παράγραφος 2 του άρθρου 5 προβλέπει συγκεκριμένη και ξεκάθαρη διαδικασία για τις περιπτώσεις ανανέωσης της ΑΕΠΟ. Μετά την υποβολή του Φακέλου Ανανέωσης από τον φορέα του έργου η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

Εντός τριών εργάσιμων ημερών από την υποβολή του φακέλου ελέγχει την πληρότητα αυτού και, στην περίπτωση διαπίστωσης μη πληρότητας αυτού, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή καταγράφει τα απαιτούμενα προς συμπλήρωση πεδία και στοιχεία και ζητά με έγγραφη αιτιολόγηση από τον υπόχρεο φορέα του έργου ή της δραστηριότητας την συμπλήρωση του φακέλου. Η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή διενεργεί έλεγχο πληρότητας του συμπληρωμένου φακέλου εντός τριών εργάσιμων ημερών και είτε προχωρά στα επόμενα στάδια είτε απορρίπτει το φάκελο εάν διαπιστωθούν ελλείψεις.

Ακολούθως, εντός χρονικού διαστήματος δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από την υποβολή του φακέλου, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή αξιολογεί τα υποβληθέντα δικαιολογητικά και είτε παρατείνει τη διάρκεια ισχύος της ΑΕΠΟ, είτε εφόσον προκύπτει ανάγκη τροποποίησης της ΑΕΠΟ, επειδή η μεταβολή των χαρακτηριστικών του έργου προκαλεί επιπτώσεις στο περιβάλλον ή επειδή εάν είναι αναγκαία για τη συμμόρφωση σε νεότερο κανονιστικό πλαίσιο, εφόσον κάτι τέτοιο απαιτείται, καλεί τον φορέα του έργου να υποβάλει, εντός προθεσμίας τριών μηνών, φάκελο για τροποποίηση της ΑΕΠΟ.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η διαδικασία ανανέωσης ΑΕΠΟ ακολουθεί συγκεκριμένα βήματα σε σύντομους χρόνους.

Επί του άρθρου 4

Με την προτεινόμενη διάταξη επέρχεται ουσιαστική απλούστευση της διαδικασίας ανανέωσης, βάσει συγκεκριμένων διαχωρισμών:

Μετά την υποβολή του Φακέλου Τροποποίησης ΑΕΠΟ η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή αξιολογεί τον φάκελο εντός δέκα εργάσιμων ημερών. Εάν λόγω των διαφοροποιήσεων επέρχεται επουσιώδης μεταβολή των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας, εκδίδεται Απόφαση, χωρίς άλλες διαδικαστικές προϋποθέσεις. Η Απόφαση αυτή είτε εγκρίνει την τροποποίηση άνευ ετέρου είτε δύναται να προβλέπει τυχόν πρόσθετους όρους μόνο ως προς το τροποποιούμενο φυσικό αντικείμενο.

Εάν λόγω των διαφοροποιήσεων επέρχεται ουσιώδης μεταβολή των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας, ζητά την υποβολή νέας ΜΠΕ και εκκινεί τη διαδικασία των άρθρων 3 ή 4, κατά περίπτωση. Στην περίπτωση αυτή, δεν ζητούνται εκ νέου γνωμοδοτήσεις από τους δημόσιους φορείς και υπηρεσίες που γνωμοδότησαν στο πλαίσιο της έκδοσης της ΑΕΠΟ, παρά μόνον εάν τις αφορά κατά αρμοδιότητα η τροποποίηση.

Τέλος, υπάρχει πρόβλεψη για τις περιπτώσεις ταυτόχρονης τροποποίησης και ανανέωσης της ΑΕΠΟ, κατά τις οποίες δύναται ο κύριος ή φορέας του έργου ή της δραστηριότητας να υποβάλει ενιαίο φάκελο τροποποίησης και ανανέωσης για την απλούστευση της διαδικασίας.

Ο παραπάνω διαχωρισμός έχει ως στόχο την διάκριση περιπτώσεων και ανάλογα με τις επιπτώσεις στο περιβάλλον την υπαγωγή σε διαφορετική διαδικασία. Στη βάση αυτή, δημιουργείται ασφάλεια στον ιδιώτη επενδυτή ενώ αποφορτίζονται σημαντικά οι αρμόδιες περιβαλλοντικές αρχές.

Επί του άρθρου 5

Οι τροποποιήσεις των παραγράφων 5, 6, 10 και 11 του άρθρου 11 στοχεύουν στη μείωση της γραφειοκρατίας μέσα από την προσκόμιση μόνο των απαραίτητων στοιχείων των φακέλων για την ανανέωση και τροποποίηση των ΑΕΠΟ, καθώς και τη δέουσα εκτίμηση επιπτώσεων και την τεχνική περιβαλλοντική μελέτη. Τα στοιχεία που έχουν καταργηθεί αποτελούν αναπόσπαστα εσωτερικά μέρη άλλων στοιχείων των περιεχομένων.

Επί του άρθρου 6

Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις προβλέπεται η παραπομπή υποθέσεων στα Συμβούλια Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης, ΚΕΣΠΑ ή ΠΕΣΠΑ. Ως εκ τούτου, καθίσταται αναγκαία η σύγκλιση των οργάνων αυτών και η λήψη αποφάσεων, ενώ η μη σύγκλισή τους στο παρελθόν οδηγούσε σε αδικαιολόγητες καθυστερήσεις στην περιβαλλοντική αδειοδότηση. Για την αποτελεσματικότερη λειτουργία των οργάνων αυτών με τις προτεινόμενες διατάξεις μειώνεται η σύνθεση των μελών τους (και σε συμμόρφωση με την εφαρμογή του επιτελικού κράτους ως προς τους Γενικούς Διευθυντές). Με τις τροποποιήσεις αυτές διευκολύνεται η λήψη αποφάσεων και η προώθηση των επενδύσεων.

Σημειώνεται ότι σε περίπτωση που δεν υποβληθούν γνωμοδοτήσεις εμπρόθεσμα κατά τη διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων ή υποβληθούν αρνητικές γνωμοδοτήσεις, ενώπιον του ΚΕΣΠΑ ή του ΠΕΣΠΑ συμμετέχουν υποχρεωτικά οι Προϊστάμενοι των Γενικών Διευθύνσεων των ως άνω υπόχρεων σε γνωμοδότηση υπηρεσιών.

Επί του άρθρου 7

Εκείνο το οποίο αποτελεί καινοτομία στη μέχρι τώρα διαδικασία είναι η δυνατότητα εμπλοκής πιστοποιημένων αξιολογητών, εγγεγραμμένων στο μητρώο πιστοποιημένων αξιολογητών ΜΠΕ του άρθρου 16. Ο αξιολογητής αυτός δύναται να επιλεγεί είτε από τον φορέα του έργου είτε από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή εξαρχής, καθώς και σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας και είναι επιφορτισμένος με τη διεκπεραίωση όλων των σταδίων έως και την υποβολή σχεδίου ΑΕΠΟ ή απόφασης απόρριψης. Στους πιστοποιημένους αξιολογητές μπορεί επίσης να ανατεθεί η διαδικασία τροποποίησης της ΑΕΠΟ. Σημειώνεται ότι οι πιστοποιημένοι αξιολογητές δεν δεσμεύονται από τις προθεσμίες που τίθενται στη διοίκηση για τη διεκπεραίωση των επιμέρους σταδίων, εκτός από τις προθεσμίες για την παροχή γνωμοδότησης από τις αρμόδιες υπηρεσίες και τη διεξαγωγή της δημόσιας διαβούλευσης. Σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ο αξιολογητής δύναται να ζητά τη συνδρομή της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής, η οποία υποχρεούται να συνεργάζεται μαζί του για την αποτελεσματική άσκηση του έργου του.

Τίθεται αποκλειστική προθεσμία 30 ημερών για την έγκριση ή απόρριψη του σχεδίου του αξιολογητή, ενώ σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας αυτής ή απόρριψης του σχεδίου, η αρμοδιότητα μεταβιβάζεται στον αρμόδιο Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ή του κατά περίπτωση αρμόδιου για την έκδοση ενιαίας άδειας υπουργείου.

Η εμπλοκή των πιστοποιημένων αξιολογητών μελετητών, μέσω της ενεργοποίησής τους από τους ιδιώτες αλλά και από τη διοίκηση, συμβάλλει ουσιαστικά στην αποφόρτιση περιβαλλοντικών αρχών από το διοικητικό βάρος και την υποστήριξη του προσωπικού των περιβαλλοντικών αρχών.

Επί του άρθρου 8

Η νέα παράγραφος του άρθρου 18 εισάγει την υποχρέωση ανάρτησης όλων των εγγράφων που αφορούν τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης στο Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο. Με αυτόν τον τρόπο, ψηφιοποιείται και ως εκ τούτου γίνεται ταχύτερη και απλούστερη η διακίνηση των φακέλων και στοιχείων αδειοδότησης στο πρότυπο άλλων ευρωπαϊκών χωρών.

Επί του άρθρου 9

Με την παράγραφο 1 προστίθενται εδάφια στο τέλος της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του ν. 4014/2011, τα οποία προβλέπουν ότι η σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού επέχει θέση απόφασης έγκρισης, καθώς και ότι για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων ή δραστηριοτήτων Α1 και Α2 απαιτείται απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, μετά από γνώμη του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου ή του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων. Τέλος, για τις περιπτώσεις αυτές οι αποκλειστικές προθεσμίες των άρθρων 3 και 4 αναφέρονται στη διαβίβαση της εισήγησης στα Κεντρικά Γνωμοδοτικά Όργανα. Με αυτόν τον τρόπο, αποσαφηνίζεται περαιτέρω η διαδικασία της γνωμοδότησης κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση και προστίθενται δικλείδες ασφαλείας για την τήρηση των προθεσμιών.

Με την παράγραφο 2 τροποποιείται η παράγραφος 3 του άρθρου 20 του ν. 4014/2011 και εξειδικεύονται οι αρμόδιες αρχές για την διεξαγωγή περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων ανάλογα με τις κατηγορίες του έργου, ενώ προδιαγράφονται ρητώς τα όργανα που αναθέτουν την διενέργεια περιβαλλοντικής επιθεώρησης προκειμένου να ολοκληρώνονται αποτελεσματικά οι διαδικασίες διαπίστωσης περιβαλλοντικών παραβάσεων και επιβολής προστίμων.

Με την παράγραφο 3 καταργείται η προληπτική επιθεώρηση της παραγράφου 7 του άρθρου 20 του ν. 4014/2011 κατά την διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης σε περιοχές του εθνικού καταλόγου του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000, δεδομένου ότι η επιθεώρηση αυτή εντάσσεται στο γενικό πλαίσιο των προληπτικών επιθεωρήσεων κατά τη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης της περίπτωσης α) της παραγράφου 2 του εν λόγω άρθρου.

Η παράγραφος 5 συμπληρώνει την εξουσιοδότηση προς έκδοση προεδρικού διατάγματος για το Μητρώο Περιβαλλοντικών Ελεγκτών (πιστοποιημένων ιδιωτών), προκειμένου να εξειδικευθούν οι όροι και η διαδικασία αδειοδότησής τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΑΠΕ - Α΄ ΦΑΣΗ

Α. ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αποτελεί στόχο ζωτικής σημασίας για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την Οδηγία 2018/2001 για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η αυξημένη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές αποτελεί σημαντική συνιστώσα της δέσμης μέτρων που απαιτούνται για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και τη συμμόρφωση με τη δέσμευση της Ένωσης βάσει της Συμφωνίας του Παρισιού του 2015 για την αλλαγή του κλίματος και με το πλαίσιο πολιτικής της Ένωσης για το κλίμα και την ενέργεια για το 2030, συμπεριλαμβανομένου του δεσμευτικού στόχου της Ένωσης για μείωση των εκπομπών κατά τουλάχιστον 40 % έως το 2030 σε σύγκριση με το 1990.

Ο δεσμευτικός αυτός στόχος για την Ένωση αποτελεί και δεσμευτικό στόχο για τη χώρα, καθώς η συνεισφορά των κρατών μελών, βάσει των μεριδίων τους, σε σχέση με τους εθνικούς συνολικούς στόχους τους για το 2020, είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ανωτέρω ενεργειακή και περιβαλλοντική πολιτική της Ένωσης. Ως εκ τούτου, η μεγιστοποίηση της διείσδυσης των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή έως το 2030, επιβάλλει τη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών ανάπτυξης μέσω βελτιωμένων και απλοποιημένων διαδικασιών αδειοδότησης.

Επιπρόσθετα, η Οδηγία 2018/2001 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα δέοντα μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι: α) οι διοικητικές διαδικασίες απλουστεύονται και διεκπεραιώνονται ταχέως στο κατάλληλο διοικητικό επίπεδο και ορίζονται προβλέψιμα χρονοδιαγράμματα, β) οι κανόνες για την έγκριση, την πιστοποίηση και τη χορήγηση άδειας είναι αντικειμενικοί, διαφανείς και αναλογικοί, δεν δημιουργούν διακρίσεις μεταξύ των αιτούντων, και λαμβάνουν πλήρως υπόψη τις ιδιαιτερότητες των επιμέρους τεχνολογιών ανανεώσιμης ενέργειας, και γ) τα διοικητικά τέλη που καταβάλλουν οι καταναλωτές, οι πολεοδόμοι, οι αρχιτέκτονες, οι κατασκευαστές και οι εγκαταστάτες και προμηθευτές εξοπλισμού και συστημάτων είναι διαφανή και ανάλογα του κόστους.

Στο πλαίσιο αυτό, με τις νέες διατάξεις επιτυγχάνεται η τυποποίηση των στοιχείων του παραδεκτού και η απλούστευση της διαδικασίας εξέτασης των αιτήσεων της Α' φάσης αδειοδότησης (μέχρι σήμερα για «άδεια παραγωγής»), καθώς και η αυτοματοποίηση της εξέτασής τους με τρόπο διαφανή, αμερόληπτο και αντικειμενικό. Η παρούσα νομοθετική πρωτοβουλία έρχεται ως πρώτο στάδιο μιας σειράς από παρεμβάσεις στην αδειοδότηση των ΑΠΕ, οι οποίες θα ολοκληρωθούν με την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2018/2001. Στόχος όλου του πλέγματος ρυθμίσεων που θα τεθούν σε εφαρμογή τα επόμενα έτη στο πεδίο της ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ, σημαντικό μέρος των οποίων αποτελούν οι διατάξεις του Κεφαλαίου Β' του παρόντος σχεδίου νόμου, θα είναι η αύξηση της διείσδυσης των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής και εθνικής πολιτικής σταδιακής απεξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα και ενίσχυσης «καθαρών» μορφών ενέργειας, με ταυτόχρονα προφανή οφέλη και στο πεδίο της οικονομική ανάπτυξης μέσω προσέλκυσης σχετικών επενδύσεων αλλά και δημιουργίας νέων, άμεσων και έμμεσων θέσεων εργασίας. Πιο συγκεκριμένα, οι προτεινόμενες διατάξεις καθιερώνουν μια πολύ σύντομη αδειοδοτική διαδικασία στο πρώτο της στάδιο, με μείωση στο ελάχιστο των απαιτούμενων δικαιολογητικών και χρήση αυτοματοποιημένων ελέγχων από το νέο πληροφοριακό σύστημα (π.χ. ζώνες αποκλεισμού, έλεγχο φέρουσας ικανότητας, έλεγχο αποστάσεων) και παράλληλη μείωση του οικονομικού βάρους για αυτούς. Η νέα Βεβαίωση θα αποτελεί δικλείδα ασφαλείας για τον επενδυτή, κατοχυρώνοντας τη θέση του σταθμού του, αλλά και μοχλό πίεσης προς αυτόν προκειμένου να υλοποιήσει το έργο, λόγω των προθεσμιών που

τίθενται για τα επόμενα βήματα της αδειοδοτικής διαδικασίας, προκειμένου να διατηρήσει την ισχύ της Βεβαίωσης του.

Βασικό πυλώνα απλοποίησης αποτελεί καταρχήν η θέσπιση της Βεβαίωσης Παραγωγού Ηλεκτρικής Ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ στη θέση της Άδειας Παραγωγής η οποία θεσμοθετείται και ρυθμίζεται με το κεφάλαιο Β' του παρόντος σχεδίου νόμου. Με τη Βεβαίωση αυτή εκκινεί τη διαδικασία αδειοδότησης των έργων, χωρίς η έκδοση αυτής να συναρτάται με ενδελεχή και εξαντλητική αξιολόγηση της βιωσιμότητας της βιωσιμότητας των έργων και της δυνατότητας υλοποίησής τους.

Σε αυτό το πνεύμα, κριτήρια που αποδείχθηκαν στη βάση της εμπειρίας από την μακρά εφαρμογή του προγενέστερου καθεστώτος ή με το χρόνο κατέστησαν αλυσιτελή στην πράξη, με τις νέες διατάξεις καταργούνται. Στην κατηγορία αυτή, εντάσσονται κριτήρια όπως: α) της ωριμότητας του έργου κατά τον χρόνο της αίτησης χορήγησης της Βεβαίωσης, στο μέτρο που εξετάζεται ενδελεχώς στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων, β) της επιστημονικής και τεχνικής επάρκειας του αιτούντος, δεδομένου ότι από άποψη συνήθους συνετής επιχειρηματικής πρακτικής λαμβάνεται από τρίτους εξειδικευμένους φορείς ή συμβούλους, γ) της διασφάλισης παροχής Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας (Υ.Κ.Ω.), δεδομένου ότι τα σχετικά ζητήματα ρυθμίζονται από ειδικότερες διατάξεις νόμου (βλ. Κεφάλαιο Β' του Νόμου 4001/2011) και δ) της συμβατότητας του προτεινόμενου έργου με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις ΑΠΕ, επειδή οι σχετικές εθνικές υποχρεώσεις σχεδιασμού, υποβολής εκθέσεων και παρακολούθησης στους τομείς της ενέργειας και του κλίματος σε επίπεδο ευρωπαϊκής ενεργειακής ένωσης αφενός τίθενται εφεξής στο πλαίσιο του συνολικού Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) και αφετέρου χαρακτηρίζονται από μια σημαντική δυναμική ως προς την εξέλιξη και την επικαιροποίησή τους.

Περαιτέρω, και επιπροσθέτως των ανωτέρω προκρίνεται και η κατάργηση της εξέτασης του κριτηρίου σχετικά με την ασφάλεια των εγκαταστάσεων και του σχετικού εξοπλισμού του Συστήματος και του Δικτύου για αιολικούς και φωτοβολταϊκούς σταθμούς, δεδομένου ότι τα σχετικά ζητήματα εξετάζονται ενδελεχώς από τους αρμόδιους Διαχειριστές σε επόμενο αδειοδοτικό στάδιο και συγκεκριμένα κατά την χορήγηση των όρων σύνδεσης με το Σύστημα ή το Δίκτυο καθώς και κατά το τελικό στάδιο της ενεργοποίησης της σύνδεσης. Μοναδική εξαίρεση αποτελεί η περίπτωση όπου πρόκειται να εγκατασταθεί σταθμός σε κορεσμένο νησιωτικό δίκτυο, όπου το έργο προτείνεται να συνδεθεί με το Σύστημα ή το Δίκτυο σε περιοχή με μη κορεσμένο δίκτυο.

Από την άλλη πλευρά, η συνέχιση εξέταση ζητημάτων γενικότερης σημασίας, δηλαδή της εθνικής ασφάλειας, της προστασίας της δημόσιας ασφάλειας και υγείας, της συμμόρφωσης με το ισχύον Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ κρίνεται ως σημαντική και γενικά εφαρμοστέα ανεξαρτήτως τεχνολογίας ή τεχνικής συνθετότητας του προτεινόμενου έργου.

Περαιτέρω, εισάγεται δείκτης ως προς την οικονομική επάρκεια του αιτούντος για την υλοποίηση του έργου, ήτοι η καταβολή εφάπαξ ποσού υπέρ του ΕΛΑΠΕ, ο οποίος θα λειτουργήσει και ως δείκτης για την προσέλκυση αξιόπιστων επενδυτών, καθώς δεν θα επιστρέφεται σε περίπτωση κατά την οποία το έργο δεν ολοκληρωθεί για οποιοδήποτε λόγο (αρ. 8, 9).

Σε κάθε περίπτωση, η αξιολόγηση διατηρείται σε κατηγορία έργων, τα οποία χαρακτηρίζονται ως Ειδικά Έργα και στα οποία πλέον χορηγείται Βεβαίωση Ειδικών Έργων.

Και τούτο διότι η απλοποίηση όλων των κριτηρίων δεν δύναται να διέπει όλες τις τεχνολογίες σταθμών για τους οποίους, λόγω της πολυπλοκότητας της χρησιμοποιούμενης τεχνολογίας και των ειδικών συνθηκών ένταξής τους στο Σύστημα, απαιτείται η πρόβλεψη ορισμένων ειδικότερων κριτηρίων και διαδικασιών (αρ. 11).

Από την άλλη πλευρά, η αξιοποίηση των δικαιωμάτων που παρέχονται με την Άδεια Παραγωγής, τη Βεβαίωση και τη Βεβαίωση Ειδικών Έργων αποτελεί υποχρέωση του κατόχου της για λόγους αναγόμενους στο γενικότερο εθνικό και δημόσιο συμφέρον, στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας και στην προστασία του περιβάλλοντος, καθώς συνδέεται με την εκμετάλλευση εθνικού πόρου. Για το λόγο αυτό, η απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας συνδυάζεται στο παρόν με τον καθορισμό εύλογων χρονικών περιορισμών για την υλοποίηση των έργων, ώστε να αποφεύγεται η μη αξιοποίηση των εθνικών πόρων επί μακρόν. Με τις προτεινόμενες διατάξεις προβλέπεται να ληφθεί μέριμνα για την υλοποίηση των έργων και σταθμών ΑΠΕ εντός ικανού και εύλογου χρόνου και την επίτευξη της περαιτέρω αδειοδοτικής διαδικασίας με επιμέλεια των ενδιαφερομένων. Η αυτοδίκαιη παύση ισχύος της Βεβαίωσης μετά την παρέλευση άπρακτων εύλογων χρονικών οροσήμων αποτελεί μέτρο που συνάδει με την ανωτέρω φιλοσοφία αδειοδοτικής διαδικασίας και διασφαλίζει τη σταδιακή απελευθέρωση φυσικού και ηλεκτρικού χώρου από έργα που δεν υλοποιούνται (αρ. 3).

Τέλος, εισάγονται μεταβατικές διατάξεις με σκοπό να ρυθμίσουν επαρκώς το διάστημα μέχρι την πλήρη λειτουργία του Ηλεκτρονικού Μητρώου ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ, την εξέταση των εκκρεμών κατά τη δημοσίευση του νόμου αιτήσεων και τη μεταχείριση των υφιστάμενων Αδειών Παραγωγής. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι οι αιτήσεις μέχρι και κύκλου Ιουνίου 2018 θα εξετάζονται σύμφωνα με το άρθρο 3 ν. 3468/2006, όπως ισχύει, και την απόφαση ΥΑΠΕ/Φ1/14810 (Β' 2373), όπως ισχύει, και εκδίδεται απόφαση χορήγησης Άδειας Παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, δεδομένου ότι σύμφωνα με σχετική πληροφόρηση της ΡΑΕ αιτήσεις μέχρι και τον κύκλο αυτό έχουν ήδη αρχίσει να αξιολογούνται και έχουν εκδοθεί σχετικές αποφάσεις. Ως εκ τούτου, η διατήρηση ενιαίου πλαισίου αξιολόγησης των εν λόγω αιτήσεων υπαγορεύεται από την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Στο ίδιο πνεύμα, αιτήσεις για χορήγηση Άδειας Παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, που υποβλήθηκαν στη ΡΑΕ από τον κύκλο υποβολής αιτήσεων Ιουνίου 2018 και έπειτα και έχουν εκδοθεί επ' αυτών αποφάσεις απόρριψης χορήγησης Άδειας Παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας λόγω μη πλήρωσης των κριτηρίων τα οποία καταργούνται με τις νέες διατάξεις, δύναται να επανυποβάλλονται στον πρώτο κύκλο υποβολής αιτήσεων μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος. Επίσης, στις περιπτώσεις όπου κατά τον πρώτο κύκλο κατά τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου διαπιστωθεί εδαφική επικάλυψη μεταξύ υποβληθέντων αιτημάτων ή αδυναμία ταυτόχρονης αξιοποίησης της πρωτογενούς ενέργειας, η αίτηση για χορήγηση Άδειας Παραγωγής η οποία προηγουμένως έχει απορριφθεί κατά τα ανωτέρω, εξετάζεται κατά προτεραιότητα κατόπιν σχετικού αιτήματος του ενδιαφερόμενου.

B. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Επί του άρθρου 10

Στην εν λόγω διάταξη παρατίθενται οι βασικοί, πέραν ήδη υφισταμένων, ορισμοί οι οποίοι είναι απαραίτητοι για την εφαρμογή του νέου απλοποιημένου πλαισίου για την έκδοση των Βεβαιώσεων Παραγωγής. Βασική διάκριση σε επίπεδο ορισμών η οποία και αντιστοιχίζεται

και με διαφοροποιήσεις στη διαδικασία έκδοσης Βεβαίωσης Παραγωγής είναι εκείνη μεταξύ Βεβαίωσης Παραγωγού Ηλεκτρικής Ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ και Βεβαίωση Παραγωγού Ηλεκτρικής Ενέργειας Ειδικών Έργων ΑΠΕ, συναφώς δε ιδιαίτερης σημασίας για την εφαρμογή του νέου πλαισίου αδειοδότηση των Βεβαιώσεων Παραγωγής είναι και ο ορισμός των Ειδικών Έργων ΑΠΕ, στον οποίο επί της ουσίας καθορίζεται το ποια έργα εντάσσονται στην νέα νομικά και εννοιολογικά κατηγορία των Ειδικών Έργων ΑΠΕ.

Επί του άρθρου 11

Στην υπόψη διάταξη περί Βεβαίωσης Παραγωγού Ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ ρυθμίζονται σημαντικές παράμετροι της νέας αδειοδοτικής διαδικασίας για την έκδοση Βεβαίωσης Παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ. Ειδικότερα, παρατίθεται η νέα απλοποιημένη διαδικασία για την έκδοση της υπόψη Βεβαίωσης, η χρήση για την έκδοση αυτής του νέου ηλεκτρονικού μητρώου, που συνιστά και από μία από τις σημαντικές καινοτόμες παρεμβάσεις στο υπόψη στάδιο της αδειοδοτικής διαδικασίας σταθμών ΑΠΕ, ενώ ρυθμίζονται και έτερα σημαντικά επιμέρους σοβαρά ζητήματα, όπως το πλαίσιο και οι έννομες συνέπειες εξέτασης των αντιρρήσεων, αλλά και το πλαίσιο, οι όροι και οι προϋποθέσεις για την τροποποίηση τέτοιων Βεβαιώσεων Παραγωγής, οι όροι για την κατάτμηση της Βεβαίωσης σε επιμέρους Σταθμούς, καθώς και μεταβίβασης αυτής. Ακόμη μία σημαντική παρέμβαση που θεσμοθετείται με την εν λόγω διάταξη είναι η θέση ρητών και σύντομων προθεσμιών για την έκδοση της υπόψη Βεβαίωσης σε συνδυασμό και με την πλέον ηλεκτρονική έκδοση αυτής από το προαναφερθέν ηλεκτρονικό μητρώο.

Επί του άρθρου 12

Στο άρθρο 12 τίθεται το χρονικό πλαίσιο ισχύος της Βεβαίωσης Παραγωγής, ενώ παράλληλα με την υπόψη διάταξη θεσμοθετείται εν είδει αντισταθμίματος ως προς την επερχόμενη απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας, η υποχρέωση του ενδιαφερόμενου επενδυτή ο οποίος λαμβάνει τη Βεβαίωση Παραγωγής, να προβεί εντός τακτών προθεσμιών σε συγκεκριμένες ενέργειες στο πλαίσιο της συνολικής αδειοδότησης και μελλοντικής λειτουργίας του έργου, η μη τήρηση των οποίων επάγεται την αυτοδίκαιη παύση ισχύος της Βεβαίωσης Παραγωγής. Ακόμη ρυθμίζονται, με παραπομπή και στον οικείο Κανονισμό τα της ανάκλησης τέτοιων Βεβαιώσεων, καθώς και το πλαίσιο για τη δυνατότητα επανυποβολής νέου αιτήματος για την ίδια γεωγραφική θέση.

Επί του άρθρου 13

Στο άρθρο 13 προβλέπονται ειδικότερες απαιτήσεις αναφορικά με τη χωροθέτηση ορισμένων κατηγοριών σταθμών ΑΠΕ, με πρόβλεψη και αντίστοιχων απαιτήσεων για την έκδοση της οικείας Βεβαίωσης Παραγωγής για τους σταθμούς αυτούς.

Επί του άρθρου 14

Στο άρθρο 14 εμπεριέχονται ειδικότερες ρυθμίσεις αναφορικά με τις περιοχές οι οποίες έχουν κηρυχθεί ως κορεσμένα δίκτυα, καθορίζεται ένα βασικό πλαίσιο σχετικών θεμάτων τα οποία θα εξειδικευθούν με τον οικείο Κανονισμό, ενώ παράλληλα τίθεται και ένα βασικό πλαίσιο τεχνικών οριοθετήσεων και περιορισμών αναφορικά με τους σταθμούς για τους οποίους έχει ήδη εκδοθεί Βεβαίωση Παραγωγής ή Βεβαίωση Ειδικών Έργων ή Άδεια Παραγωγής και βρίσκονται εντός περιοχών με κορεσμένα δίκτυα.

Επί του άρθρου 15

Στο άρθρο 15 ρυθμίζεται το ζήτημα των εδαφικών επικαλύψεων και συγκρούσεων με προσδιορισμό του εφαρμοστέου πλαισίου, ενώ περιγράφεται αφενός η διαδικασία για την άρση μίας τέτοιας επικάλυψης/σύγκρουσης, συμπεριλαμβανομένης εάν απαιτηθεί και της συγκριτικής αξιολόγησης, αφετέρου προσδιορίζεται τόσο μεταβατικά όσο και στη συνέχεια μετά την έκδοση του οικείου Κανονισμού, το σχετικώς εφαρμοστέο δευτερογενές πλαίσιο.

Επί του άρθρου 16

Με το άρθρο 16 προβλέπεται η μείωση αναφορικά με το καταβαλλόμενο εφάπαξ Τέλος για την υποβολή της σχετικής αίτησης για την έκδοση Βεβαίωσης Παραγωγής.

Επί του άρθρου 17

Στο άρθρο 17 εμπεριέχει ρυθμίσεις αναφορικά με την καταβολή του εφάπαξ Τέλους το οποίο απαιτείται για την έκδοση της Βεβαίωσης Παραγωγής. Βασικά σημεία της εν λόγω ρύθμισης είναι: α) η ανάλυση του εφαρμοστέου πλαισίου επί έκδοσης αρχικής Βεβαίωσης ή τροποποίησης/μεταβολής αρχικής, β) η πρόβλεψη σχετικού ειδικού μειωμένου Τέλους έκδοσης για ιδρύματα, καθώς και νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου κοινωφελούς σκοπού, πλην των ενεργειακών κοινοτήτων, όπως νοσοκομεία, κέντρα υγείας, σχολεία όλων των βαθμίδων, γ) η πρόβλεψη εξαιρέσεων από την υποχρέωση καταβολής του υπόψη Τέλους (αυτοπαραγωγοί), δ) Η συνάρτηση της καταβολής του υπόψη Τέλους με την απομείωση έτερων οικονομικών υποχρεώσεων των επενδυτών σε άλλα στάδια της αδειοδοτικής διαδικασίας (πχ εγγυητικές επιστολές) και ε) προσδιορισμός ανωτάτου ύψους στο οποίο μπορεί να ανέλθει/διαμορφωθεί το εδώ επιβαλλόμενο Τέλος.

Επί του άρθρου 18

Στην εν λόγω – εξουσιοδοτική ως επί το πλείστον - νομοθετική διάταξη καθορίζεται το περιεχόμενο και τα θέματα τα οποία θα ρυθμίσει και θα εξειδικεύσει ο νέος Κανονισμός Βεβαιώσεων Παραγωγού Ηλεκτρικής Ενέργειας από ΑΠΕ, ΣΗΘΥΑ και Ειδικών Έργων.

Επί του άρθρου 19

Στη διάταξη του άρθρου 19 καθορίζονται τα ζητήματα που αφορούν στην έκδοση της Βεβαίωσης Παραγωγής Ειδικών Έργων, με έμφαση στη διαδικασία και τα απαιτούμενα στοιχεία δικαιολογητικά για την έκδοση της Βεβαίωσης αυτής. Προβλέπεται και εδώ διεξαγωγή της διαδικασίας ηλεκτρονικά μέσω της χρήσης ηλεκτρονικού μητρώου, εμπεριέχονται ρυθμίσεις αναφορικά με τα της τροποποίησης και μεταβίβασης τέτοιων αδειών, ενώ εμπεριέχεται και σχετική ειδική μεταβατική ρύθμιση τροποποίησης Άδειας Παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ηλεκτρικής ενέργειας για σταθμό ΑΠΕ που ανήκει στην κατηγορία των Ειδικών Έργων.

Επί του άρθρου 20

Στο άρθρο 20 ρυθμίζονται τα θέματα του Ειδικού Μητρώου Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. Ειδικότερα, παρατίθενται και απαριθμούνται τα στοιχεία τα οποία θα καταχωρούνται στο εν λόγω Μητρώο, ενώ ρυθμίζονται και ζητήματα

πρόσβασης στα στοιχεία του Μητρώου αυτού, καθώς και η κατ' ελάχιστον περιοδικότητα επικαιροποίησης αυτού.

Επί του άρθρου 21

Με το άρθρο 21 επέρχονται τροποποιήσεις προγενέστερων νομοθετικών διατάξεων (ν. 4152/2013 και ν. 4585/2018). Οι τροποποιήσεις, αυτές, αφενός καταργούν το ειδικό Τέλος το οποίο προβλέπεται στην περίπτωση 1 της υποπαραγράφου Ι.2, παράγραφο Ι του άρθρου 1 του ν. 4152/2013, αφετέρου εμπεριέχουν ρυθμίσεις αναφορικά με την καταβολή τέλους διατήρησης δικαιώματος κατοχής αδειών παραγωγής για τα έτη 2017, 2018 και 2019.

Επί των άρθρων 22-25

Τέλος, στα άρθρα 22 – 25 εμπεριέχονται μεταβατικές διατάξεις οι οποίες αφορούν κυρίως: α) τη διαδικασία έκδοσης Βεβαιώσεων και Βεβαιώσεων Ειδικών Έργων μέχρι την πλήρη λειτουργία του Ηλεκτρονικού Μητρώου ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ, με ρύθμιση και συναφών ζητημάτων, όπως τροποποίησης ή μεταβίβασης τέτοιων Βεβαιώσεων κατά το μεταβατικό χρονικό διάστημα μέχρι την πλήρη λειτουργία του προαναφερθέντος ηλεκτρονικού μητρώου, τονίζοντας ότι και κατά το μεταβατικό αυτό διάστημα, επέρχεται σημαντική απλοποίηση και επιτάχυνση του υπόψη σταδίου της αδειοδοτικής διαδικασίας, β) την εξέταση των εκκρεμών κατά τη δημοσίευση του νόμου αιτήσεων για την έκδοση άδειας παραγωγής καθώς και γ) το καθεστώς και πλαίσιο διαχείρισης των υφιστάμενων Αδειών Παραγωγής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Α. ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Στην Ελλάδα η διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών μέχρι σήμερα γίνεται από τους Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΦΔΠΠ), οι οποίοι αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Το μοντέλο όμως αυτό στην πράξη αποδείχθηκε αναποτελεσματικό, καθώς δεν υπήρξε συντονισμός στην διακυβέρνηση των περιοχών αυτών, ενώ παρουσιάστηκαν και λειτουργικές δυσκολίες. Μερικά από τα ζητήματα που ανέκυψαν είναι :

- Οι ΦΔΠΠ παρουσιάζουν μεγάλα κενά τόσο σε ανθρώπινο δυναμικό όσο και σε υλικοτεχνική υποδομή.
- Πολλοί ΦΔΠΠ παρουσιάζουν διοικητική και διαχειριστική ανεπάρκεια που τους εμποδίζει να συμμετέχουν ως δικαιούχοι σε έργα του ΥΜΕΠΕΡΑΑ. Χαρακτηριστικό είναι ότι κατά την περίοδο 2013-2015 ένα μεγάλο μέρος του έργου «Παρακολούθηση της κατάστασης διατήρησης ειδών και οικοτόπων κοινωτικού ενδιαφέροντος στην Ελλάδα» ανατέθηκε στους ΦΔΠΠ και πολλοί από αυτούς δεν μπόρεσαν να το φέρουν εις πέρας με αποτέλεσμα η χώρα να έχει έλλειψη δεδομένων και επιστημονικής γνώσης σε πολλές περιοχές της χώρας.
- Δεν υπάρχει μια κεντρική δομή για τον συντονισμό της διακυβέρνησης των Προστατευόμενων Περιοχών με αποτέλεσμα να παρατηρείται έλλειψη ενιαίας πολιτικής

και ο κατακερματισμός σε απομονωμένες και ασύνδετες δράσεις, ενώ δεν γίνεται μόνιμη παρακολούθηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και τύπων οικοτόπων στη χώρα.

- Τα Διοικητικά Συμβούλια σε πολλές περιπτώσεις δεν μπορούν να έχουν απαρτία για να συνεδριάσουν, ενώ οι 8 νέοι ΦΔΠΠ που ιδρύθηκαν με το ν. 4519/2018 δεν έχουν υπαλλήλους, προσωπικό και ούτε καν τις βασικές υποδομές.

Προκειμένου να υλοποιηθεί ένα νέο και σύγχρονο σύστημα διακυβέρνησης των Προστατευόμενων Περιοχών είναι απαραίτητος ένας συνολικός και ενιαίος σχεδιασμός μέσω ενός επιστημονικού, συμβουλευτικού και συντονιστικού οργανισμού για τη συστηματική οργάνωση της διακυβέρνησης και διαχείρισης των Προστατευόμενων Περιοχών. Για τον σκοπό αυτό ιδρύεται ένας ενιαίος Φορέας, ο Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής, ο οποίος θα αναλάβει ρόλο συντονιστικό και επιτελικό, ενώ θα συνεργάζεται και με άλλους αρμόδιους φορείς (Υπουργεία, ΟΤΑ Α και Β βαθμού, περιβαλλοντικές ΜΚΟ, κοινωνία των πολιτών, παραγωγικοί φορείς των περιοχών αυτών). Οι υπάρχοντες Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών εντάσσονται στον Οργανισμό αυτό ως 24 Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, οι οποίες λειτουργούν σε επίπεδο Τμήματος και αποσκοπούν στην υλοποίηση των σχεδίων διαχείρισης σε τοπικό επίπεδο.

B. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Επί του άρθρου 26

Με το άρθρο 26 ορίζεται το Σύστημα Διακυβέρνησης των Προστατευόμενων Περιοχών, το οποίο αποτελείται καταρχήν σε εθνικό επίπεδο από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και τον ιδρυόμενο Οργανισμό Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής, καθώς και τα Υπουργεία Εσωτερικών, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Σε περιφερειακό επίπεδο το Σύστημα αυτό αποτελείται από τις Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, τις Περιφέρειες και τους Δήμους. Με τον τρόπο αυτό αποτυπώνεται το μοντέλο διαχείρισης των περιοχών αυτών, το οποίο πλέον σκοπεί στην συνεργασία όλων των συναρμόδιων φορέων.

Επί του άρθρου 27

Με το άρθρο 27 ιδρύεται ο Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ), στον οποίο εντάσσεται το Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου με την επωνυμία «Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης» (ΕΚΠΑΑ), που ιδρύθηκε με το Ν. 2742/1999 (Α'207), ενώ συστήνεται τομέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και τομέας Κλιματικής Αλλαγής. Ο ΟΦΥΠΕΚΑ έχει ως σκοπό την εφαρμογή της πολιτικής που χαράσσει το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας για τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα, την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την προώθηση και υλοποίηση δράσεων βιώσιμης ανάπτυξης, και τα βασικά αντικείμενα μεταξύ άλλων είναι: α) κεντρικός συντονισμός για την εφαρμογή της στρατηγικής και των πολιτικών διαχείρισης των Προστατευόμενων Περιοχών καθώς και της αντιμετώπισης της Κλιματικής Αλλαγής, β) διενέργεια επιστημονικών ερευνών/κατάρτιση μελετών, για όλους τους δημόσιους φορείς στους τομείς αρμοδιότητάς του, γ) εκθέσεις και

αναφορές σε διεθνείς φορείς σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της χώρας και εκπροσώπηση της χώρας στις διεθνείς και ευρωπαϊκές ομάδες και επιτροπές.

Επί του άρθρου 28

Με το άρθρο 28 ρυθμίζονται τα ζητήματα του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΦΥΠΕΚΑ, τα μέλη του οποίου ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας για πενταετή θητεία με δυνατότητα ανανέωσης και αποτελείται από τον Πρόεδρο, τον Διευθύνοντα Σύμβουλο, και έως πέντε (5) μέλη, πρόσωπα εγνωσμένου κύρους με επιστημονική κατάρτιση και επαγγελματική εμπειρία σε τομείς που έχουν σχέση με τους σκοπούς του ΟΦΥΠΕΚΑ από τα οποία ένα μέλος είναι ο/η εκάστοτε πρόεδρος της Επιτροπής ΦΥΣΗ 2000 και ένα μέλος είναι ο/η εκάστοτε Προϊστάμενος/η της Διεύθυνσης Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του ΥΠΕΝ. Αναφορικά με τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου προβλέπεται ότι θα υπόκειται στην διαδικασία του άρθρου 49Α του Κανονισμού της Βουλής, όπου ορίζεται ότι η Επιτροπή Δημοσίων Επιχειρήσεων, Τραπεζών, Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας και Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης διατυπώνει γνώμη για την καταλληλότητα του προτεινόμενου από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας στη θέση του Προέδρου του ΟΦΥΠΕΚΑ.

Επί του άρθρου 29

Το άρθρο 29 περιγράφει την διάρθρωση των Γενικών Διευθύνσεων του ΟΦΥΠΕΚΑ, οι οποίες είναι η Γενική Διεύθυνση Διοικητικού-Οικονομικού, η Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών η Γενική Διεύθυνση Αειφόρου Ανάπτυξης και Κλιματικής Αλλαγής. Στην πρώτη υπάγεται η Διεύθυνση Διοικητικού και η Διεύθυνση Οικονομικού, στην δεύτερη η Διεύθυνση Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Βόρειου Τομέα και η Διεύθυνση Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιου Τομέα, οι οποίες εποπτεύουν τις Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών της γεωγραφικής τους αρμοδιότητας, οι οποίες διαρθρώνονται σε επίπεδο Τμήματος και εμφανίζονται στο Παράρτημα Ι του παρόντος, και στην τρίτη η Διεύθυνση Αειφόρου Ανάπτυξης και η Διεύθυνση Κλιματικής Αλλαγής.

Επί του άρθρου 30

Με το άρθρο 30 ρυθμίζεται η διαδικασία επιλογής των Γενικών Διευθυντών, η οποία εκκινεί με τη δημοσίευση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες. Υποψήφιοι για τις θέσεις των Γενικών Διευθυντών μπορεί να είναι είτε δημόσιοι υπάλληλοι είτε ιδιώτες και η επιλογή τους γίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού, μετά από εισήγηση τριμελούς Επιτροπής, η οποία συστήνεται για αυτόν τον σκοπό και αποτελείται από τον Πρόεδρο και δύο μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Επί του άρθρου 31

Η προτεινόμενη διάταξη του άρθρου 31 καλείται να αντιμετωπίσει το ζήτημα της χρηματοδότησης για την διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών, και λαμβάνοντας υπόψη τον μέχρι σήμερα περιορισμό των διαθέσιμων κονδυλίων και την έλλειψη συντονισμού μεταξύ των διαφόρων νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, ορίζει ρητώς και σε κεντρικό επίπεδο τους πόρους του Οργανισμού. Αυτοί είναι τα έσοδα από πιστώσεις που εγγράφονται στο Γενικό Κρατικό Προϋπολογισμό, από τη διαχείριση της περιουσίας

του, από τα ευρωπαϊκά προγράμματα, από επιχορηγήσεις, δωρεές, χορηγίες και λοιπές εισφορές από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, από ήπιας μορφής εμπορική δραστηριότητα, όπως οι πωλήσεις αναμνηστικών και τουριστικών ειδών ή από την εφαρμογή εισιτηρίου εσόδου σε προστατευόμενες περιοχές για οικοτουριστικούς σκοπούς.

Επί του άρθρου 32

Το άρθρο 32 με την παράγραφο 1 εξουσιοδοτεί τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας να εγκρίνει τον Οργανισμό Εσωτερικής Λειτουργίας τα περαιτέρω ζητήματα διάρθρωσης και λειτουργίας του Οργανισμού, ενώ η παράγραφος 2 ρυθμίζει τα ζητήματα στελέχωσης του Οργανισμού, το οποίο είναι κρίσιμο και αποτέλεσε ένα από σημεία κριτικής στο πλαίσιο διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών, δεδομένου ότι οι Φορείς Διαχείρισης δεν είχαν τη δυνατότητα πρόσληψης μόνιμου προσωπικού και στελεχώνονται με προσωπικό που συνάπτει συμβάσεις ορισμένου χρόνου. Το ζήτημα αντιμετωπίζεται με την δυνατότητα του Οργανισμού να προσλάβει υπαλλήλους μέσω ΑΣΕΠ με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου, και με τον τρόπο αυτό να μπορέσει να ανταπεξέλθει στον ρόλο του στελεχωμένος με το κατάλληλο επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό. Παράλληλα ως φορέας την Γενικής Κυβέρνησης αποτελεί φορέα υποδοχής τόσο για μετατάξεις (παράγραφος 3) όσο και για αποσπάσεις (παράγραφος 4). Τέλος προβλέπεται και η δυνατότητα να απασχολεί εξωτερικούς συνεργάτες με συμβάσεις μίσθωσης ιδιωτικού έργου για την υλοποίηση έργων που χρηματοδοτούνται ή συγχρηματοδοτούνται από Ευρωπαϊκά ή διεθνή προγράμματα και για όσο χρονικό διάστημα διαρκούν τα ανωτέρω έργα.

Επισημαίνεται ότι το προσωπικό που υπηρετεί σήμερα στους Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών θα μεταφερθεί στον Οργανισμό για να υπηρετεί στις αντίστοιχες Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, και θα αξιολογηθεί κατά την διαδικασία προκειμένου να καλύψει τις θέσεις με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου.

Επί του άρθρου 33

Το άρθρο 33 συγκεντρώνει τα εργαλεία του Συστήματος Διακυβέρνησης Προστατευόμενων Περιοχών με στόχο την Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση των προστατευόμενων περιοχών. Τα εργαλεία αυτά είναι τα εξής: η Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα και το Πενταετές Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα, το Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας (ΠΔΠ) για το δίκτυο Natura 2000 του άρθρου 8 της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, τα Προεδρικά Διατάγματα χαρακτηρισμού, οριοθέτησης και όρων προστασίας των προστατευόμενων περιοχών (ΠΠ) του άρθρου 6 του ν. 3937/2011 (Α'60), τα Σχέδια Διαχείρισης των ΠΠ του άρθρου 4 του ν. 3937/2011, τα Σχέδια Δράσης προστασίας ειδών χλωρίδας και πανίδας της παρ. 2 του άρθρου 10 του ν. 3937/2011, οι Προγραμματικές Συμβάσεις και τα Μνημόνια Συνεργασίας που συνάπτει ο ΟΦΥΠΕΚΑ με άλλους δημόσιους φορείς σύμφωνα με τις προτεινόμενες διατάξεις των άρθρων 37 και 38 του παρόντος σχεδίου νόμου, καθώς και το Πληροφοριακό Σύστημα Διοίκησης της Πολιτικής για τις προστατευόμενες περιοχές.

Επί του άρθρου 34

Το άρθρο 34 συστήνει τις 24 Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, που λειτουργούν σε επίπεδο Τμήματος. Αποτελούν την μετεξέλιξη των Φορέων Διαχείρισης

Προστατευόμενων Περιοχών, και εντάσσονται στην ιεραρχική δομή του ΟΦΥΠΕΚΑ. Με τον τρόπο αυτό αντιμετωπίζεται το ζήτημα της έλλειψης συντονισμού των Φορέων Διαχείρισης, ενώ παράλληλα εξυπηρετείται η ανάγκη της σύνδεσης του Κεντρικού Οργανισμού με τις τοπικές δομές. Η διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών πρέπει να συντελείται σε δύο επίπεδα, συντονιστικά και διοικητικά σε κεντρικό, επιχειρησιακό και σε τοπικό επίπεδο, ενώ συγχρόνως με τον συντονισμό και την υλικοτεχνική υποστήριξη του Κεντρικού Οργανισμού, οι Περιφερειακές Μονάδες θα έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν και να προσελκύουν με μεγαλύτερη επιτυχία επιπλέον χρηματοδότηση από Ευρωπαϊκά Προγράμματα. Οι Μονάδες, μεταξύ των άλλων, έχουν την αρμοδιότητα της εφαρμογής και παρακολούθησης των σχεδίων διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών της χωρικής αρμοδιότητάς τους, καθώς και της παρακολούθησης των ειδών και των τύπων οικοτόπων ενωσιακού ενδιαφέροντος στις περιοχές της χωρικής αρμοδιότητάς τους, της διαβούλευσης με την τοπική κοινωνία, τους παραγωγικούς φορείς και κάθε άλλον εμπλεκόμενο κατά περίπτωση φορέα, εντός των περιοχών ευθύνης τους σε οποιαδήποτε περίπτωση απαιτείται, με στόχο την ολοκληρωμένη διαχείριση, την αποτελεσματική προστασία και την ανάδειξη της αξίας των προστατευόμενων περιοχών, καθώς και την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής παραμέτρου στα τοπικά αναπτυξιακά πρότυπα και προγράμματα, της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του πληθυσμού και των παραγωγικών φορέων σε θέματα αναγόμενα στο έργο και στους σκοπούς των ΜΔΠΠ, της διοργάνωσης και συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης, καθώς και σε συνέδρια, ημερίδες, σεμινάρια και σε άλλες ενημερωτικές εκδηλώσεις για την προώθηση και ανάδειξη των στόχων της διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών, καθώς και της συμμετοχής στον τοπικό αντιπυρικό σχεδιασμό στις περιοχές ευθύνης τους σε συνεργασία με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη.

Επί του άρθρου 35

Το άρθρο 35 εισάγει τις Επιτροπές Διαχείρισης των Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών. Αποτελούν επιτροπές συντονισμού (steering groups or committees) για τη συνδιαμόρφωση των διαχειριστικών σχεδίων, στις οποίες συμμετέχουν οπωσδήποτε ένας επιστήμονας εγνωσμένου κύρους με επαγγελματική ή ακαδημαϊκή εξειδίκευση στο αντικείμενο της διατήρησης της φύσης ή σε συναφές αντικείμενο, εκπρόσωπος της Περιφέρειας, εκπρόσωπος του Δήμου ή των Δήμων στην περιοχή των οποίων είναι η προστατευόμενη περιοχή ή το μεγαλύτερο μέρος της, εκπρόσωποι των αρμόδιων αρχών (Δασικής υπηρεσίας και Λιμενικού Σώματος), εκπρόσωπος περιβαλλοντικής οργάνωσης που δραστηριοποιείται στην περιοχή αυτή εκπρόσωποι των συλλογικών φορέων των βασικότερων παραγωγικών τομέων της περιοχής και, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής, εκπρόσωποι άλλων δημόσιων υπηρεσιών, πολιτιστικών, περιβαλλοντικών, παραγωγικών και επαγγελματικών φορέων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή.

Επί του άρθρου 36

Με το άρθρο 36 θεσπίζεται η αξιολόγηση των Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών. Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των Μονάδων του Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών αποτελεί αρμοδιότητα του ΟΦΥΠΕΚΑ και βασίζεται στην ανάγκη αξιολόγηση των προστατευόμενων περιοχών για επίτευξη ευρύτερων πολιτικών,

νομικών και περιβαλλοντικών στόχων που αφορούν στη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Ιδιαίτερα, καθώς οι παγκόσμιοι στόχοι για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, δεν περιορίζονται μόνο στον χαρακτηρισμό εκτάσεων ως προστατευόμενων, αλλά και στην επίτευξη αποτελεσματικής διαχείρισης των περιοχών αυτών. Η έκθεση αξιολόγησης του έργου των Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών είναι ετήσια, εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού μετά από εισήγηση της Επιτροπής «Φύση 2000» και υποβάλλεται στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Η αξιολόγηση του έργου των Μονάδων καταρτίζεται βάσει στόχων που εξειδικεύονται στα Σχέδια Διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών. Η αξιολόγηση ακολουθεί το πρότυπο «ετήσιας έκθεσης αξιολόγησης των Μονάδων» που προετοιμάζει ο ΟΦΥΠΕΚΑ και περιλαμβάνει τουλάχιστον την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας εφαρμογής των ρυθμίσεων της περιοχής ευθύνης της ΜΔΠΠ, τα αποτελέσματα από την εφαρμογή μέτρων διαχείρισης σε σχέση με τους βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους προστασίας και διαχείρισης της περιοχής, καθώς και τους στόχους διατήρησης (conservation objectives) των προστατευόμενων περιοχών (είδη, τύποι οικοτόπων), την αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων (στελεχών, χρηματοδότησης από εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους, πρόσθετων εσόδων και λοιπών πόρων) της κάθε ΜΔΠΠ και τον οικονομικό απολογισμό της, τη συμβολή των δράσεων της ΜΔΠΠ στην επίτευξη των στόχων του Σχεδίου Διαχείρισης, την αξιολόγηση της συνεργασίας με την τοπική κοινωνία και άλλους εμπλεκόμενους φορείς και επίσης, τον βαθμό συμμετοχής των τελευταίων στη διαχείριση της περιοχής, τους στόχους και το Πρόγραμμα Εφαρμογής για το επόμενο έτος και τη διαχείριση των έκτακτων περιστατικών.

Επί των άρθρων 37 και 38

Με τα άρθρα 37 και 38, στο πλαίσιο της ανάγκης συμμετοχής όλων των αρμόδιων φορέων τοπικής αρμοδιότητας στην διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών, προβλέπεται ρητώς η δυνατότητα του ΟΦΥΠΕΚΑ να συνάπτει Προγραμματικές Συμβάσεις με τις Περιφέρειες και τους Δήμους και Μνημόνια Συνεργασίας με άλλα Υπουργεία και δημόσιους φορείς, ενδεικτικό αντικείμενο των οποίων είναι καταρχήν η συνεργασία κατά την φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών. Στον τομέα αυτό είναι απαραίτητη η συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς με τοπική αρμοδιότητα στην προστατευόμενη περιοχή, ιδιαίτερα τις Δασικές υπηρεσίες και το Λιμενικό Σώμα, για την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και του υλικοτεχνικού εξοπλισμού τους. Περαιτέρω αντικείμενο τους μπορεί να είναι η συμμετοχή στον τοπικό αντιτυρικό σχεδιασμό στις περιοχές ευθύνης τους, η συνεργασία για θέματα ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης του πληθυσμού για τις προστατευόμενες περιοχές, η από κοινού προώθηση της αξιοποίησης χρηματοδοτικών εργαλείων για την προώθηση νέων τοπικών αναπτυξιακών προτύπων και δράσεων και της υποστήριξης οικοτουριστικών προγραμμάτων και δράσεων ανάδειξης και προώθησης τοπικών προϊόντων του πρωτογενούς τομέα, καθώς και η κατάρτιση μελετών και η διεξαγωγή ερευνών και η εκτέλεση τεχνικών ή άλλων έργων που περιλαμβάνονται στα οικεία σχέδια διαχείρισης και είναι απαραίτητα για την προστασία, διατήρηση, αποκατάσταση και ανάδειξη των προστατευτέων αντικειμένων που εμπίπτουν στην περιοχή ευθύνης τους.

Επί των άρθρων 39 και 40

Τα άρθρα 39 και 40 αναλύουν περαιτέρω το πλαίσιο της συνεργασίας όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Με τα άρθρα αυτά εισάγεται στην περιβαλλοντική νομοθεσία μια μεταρρυθμιστική πρωτοβουλία προς την κατεύθυνση, όχι απλώς της Πολυεπίπεδης Διοίκησης, η οποία άλλωστε εφαρμόζεται στις περισσότερες δημόσιες πολιτικές στις οποίες ασκούν αρμοδιότητες κεντρικές και αποκεντρωμένες υπηρεσίες, Περιφέρειες και Δήμοι, αλλά στην Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση μιας δημόσιας πολιτικής. Ειδικότερα, στο άρθρο 39 προβλέπεται η συνεργασία του ΟΦΥΠΕΚΑ με τις Περιφέρειες, ενώ στο άρθρο 40 θεσπίζεται η δυνατότητα συνεργασίας του ΟΦΥΠΕΚΑ με τους Δήμους κατά την επικαιροποίηση ή τροποποίηση των Σχεδίων Διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών, καθώς και κατά την κατάρτιση του Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος και του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης των Περιφερειών και των Δήμων.

Επί του άρθρου 41

Με το άρθρο 41 για το μητρώο Περιβαλλοντικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και Φορέων επιχειρείται η για πρώτη φορά η οργανωμένη αξιοποίηση των συλλογικών φορέων της κοινωνίας των πολιτών που είναι ευαισθητοποιημένοι σε περιβαλλοντικά ζητήματα μέσω της κατάρτισης μητρώου περιβαλλοντικών οργανώσεων και φορέων και της δυνατότητας συμμετοχής τους στις Επιτροπές Διαχείρισης, καθώς και σε Προγραμματικές Συμβάσεις και Μνημόνια Συνεργασίας. Ειδικότερα με τις προτεινόμενες διατάξεις προβλέπεται ότι στο μητρώο αυτό μπορούν να εγγραφούν Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) που έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν ως Σωματεία μη κερδοσκοπικά, Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρείες (ΑΜΚΕ), Κοινοφελή Ιδρύματα στην Ελλάδα και Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.), εφόσον περιλαμβάνουν στους καταστατικούς τους σκοπούς την προστασία και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος ή/και την προστασία ειδών άγριας ζωής και πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις για την ανεξαρτησία τους.

Επί του άρθρου 42

Στο άρθρο 42 προβλέπεται ένα Σχέδιο Δράσης με τριετή χρονική διάρκεια που μπορεί να παραταθεί με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και μια ομάδα έργου που θα συντονίσει το Σχέδιο δράσης. Ενδεικτικά περιλαμβάνει: Επικαιροποίηση των στρατηγικών και προγραμματικών κειμένων της πολιτικής για της προστατευόμενες περιοχές, εκπόνηση προγράμματος για τη δημιουργία κεντρικής δομής υποστήριξης εφαρμογής της δημόσιας πολιτικής για τις προστατευόμενες περιοχές, την υποστήριξη των ΜΔΠΠ όσον αφορά τη δικτύωση και την οργάνωσή τους και την υλοποίηση των Σχεδίων Διαχείρισης, την υποστήριξη των λειτουργιών των Περιφερειών και των Δήμων που υποστηρίζουν την υλοποίηση ή υλοποιούν προγράμματα, έργα και δράσεις των Σχεδίων Διαχείρισης, καθώς επίσης και την υποστήριξη των περιβαλλοντικών οργανώσεων και φορέων που υλοποιούν δράσεις των Σχεδίων Διαχείρισης, υποστήριξη στη δημιουργία συνεργειών και κοινών δράσεων με άλλες δημόσιες πολιτικές, όπως οι δημόσιες πολιτικές τουρισμού, πολιτισμού, αθλητισμού, αγροτικής ανάπτυξης, προστασίας περιβάλλοντος και αξιοποίησης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, και εκπόνηση προγράμματος κινητοποίησης συμπληρωματικών χρηματοδοτήσεων των ΜΔΠΠ και ιδίως ιδιωτικών πόρων μέσω του θεσμού της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, των εθελοντικών συμφωνιών με

επιχειρήσεις, των χορηγιών, του πληθοπορισμού (crowdsourcing) και της συλλογικής χρηματοδότησης (crowdfunding).

Επί του άρθρου 43

Το άρθρο 43 περιλαμβάνει τις μεταβατικές διατάξεις του Κεφαλαίου αυτού, και στην παράγραφο 1 θέτει ως χρονικό σημείο για την κατάργηση των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και των Διοικητικών τους Συμβουλίων, τον διορισμό του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΦΥΠΕΚΑ, την διοικητική υποστήριξη του οποίου αναλαμβάνει για τους πρώτους έξι μήνες λειτουργίας του το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Η παράγραφος 2 προβλέπει μία ταχεία διαδικασία αποσπάσεων στον ΟΦΥΠΕΚΑ, προκειμένου να στελεχωθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα η κεντρική δομή του με καταρτισμένο και έμπειρο προσωπικό. Αναφορικά με τις Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, στην παράγραφο 3 προβλέπεται η στελέχωσή τους με το προσωπικό που υπηρετεί στους Φορείς Διαχείρισης, το οποίο μεταφέρεται σε αυτές αυτοδικαίως και με την ίδια σχέση εργασίας. Η παράγραφος 4 προβλέπει ότι οι εκκρεμείς δίκες των φορέων που καταργούνται συνεχίζονται από τον ΟΦΥΠΕΚΑ χωρίς να επέρχεται βίαιη διακοπή τους και χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε άλλη διατύπωση για τη συνέχιση τους, ενώ απαιτήσεις, υποχρεώσεις, και πάσης φύσεως εκκρεμείς υποθέσεις που υφίστανται κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού μεταφέρονται στον ΟΦΥΠΕΚΑ, ενώ η παράγραφος 5 διευκρινίζει ότι έργα, δράσεις και προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα ή χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή άλλους Διεθνείς Οργανισμούς ή εθνικούς πόρους τα οποία έχουν αναληφθεί και υλοποιούνται από τους φορείς υλοποιούνται μετά την πάροδο της προθεσμίας της παραγράφου 1 από τον ΟΦΥΠΕΚΑ, ο οποίος καθίσταται καθολικός τους διάδοχος.

Τέλος, η παράγραφος 8 προβλέπει για την απρόσκοπτη λειτουργία της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΟΦΥΠΕΚΑ, καθώς και των Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, και μέχρι την επιλογή των Γενικών Διευθυντών και των Διευθυντών, την τοποθέτησή στις θέσεις αυτές, κατά τις διατάξεις του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ, των υπαλλήλων με τον ανώτερο βαθμό και, σε περίπτωση ομοιόβαθμων, των αρχαιότερων υπαλλήλων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

ΖΩΝΕΣ ΕΝΤΟΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Α. ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Η χώρα μας έχει καθυστερήσει να υλοποιήσει κατά τρόπο ουσιαστικό τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από τις Οδηγίες για την προστασία της βιοποικιλότητας και της ορνιθοπανίδας. Η βασική υποχρέωση απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η κατάρτιση σχεδίων διαχείρισης, αλλά και η βασική μέθοδος για την υλοποίηση της προστασίας, δηλαδή η έκδοση των προστατευτικών προεδρικών διαταγμάτων, είναι ακόμη σε πρώιμο στάδιο, καθώς οι σχετικές μελέτες ανατέθηκαν μόλις στις αρχές του περασμένου έτους. Όμως και οι μελέτες αυτές κινδυνεύουν να μην οδηγήσουν στο επιθυμητό αποτέλεσμα, δηλαδή σε ρυθμίσεις με σαφήνεια και καθαρότητα, οι οποίες θα επιτρέπουν σε κάθε

ενδιαφερόμενο να γνωρίζει ακριβώς τι επιτρέπεται και τι απαγορεύεται στις προστατευόμενες περιοχές. Αυτό οφείλεται στην έλλειψη κοινής ονοματολογίας και σαφών κατευθύνσεων από το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο δεν καθορίζει μια κοινή ονοματολογία για τις επιτρεπόμενες ή απαγορευόμενες χρήσεις εντός των προστατευομένων περιοχών, ούτε είναι σαφές εάν επιτρέπει σε κάθε περίπτωση την καθιέρωση διαφορετικών ζωνών με κλιμακούμενο βαθμό προστασίας εντός αυτών. Επίσης, το ισχύον νομικό πλαίσιο δεν ξεκαθαρίζει με σαφήνεια την έννοια και τις έννομες συνέπειες που έχει ο χαρακτηρισμός μιας προστατευόμενης περιοχής, ιδίως σε σχέση με την ένταξή της ή μη στο δίκτυο Natura 2000, και δεν το διακρίνει από την κατηγοριοποίηση των περιοχών με βάση την ένταση της προστασίας εντός αυτών.

Με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου αντιμετωπίζονται τα παραπάνω ζητήματα. Βασική επιλογή είναι ότι οι όροι και περιορισμοί δραστηριοτήτων στις προστατευόμενες περιοχές, ιδίως στις εντασσόμενες στο δίκτυο Natura 2000, θα περιγράφονται με αναφορά στις χρήσεις γης, όπως αυτές προσδιορίζονται στο π.δ. 59/2018 (Α' 114). Για να μπορέσουν οι σχετικές διατάξεις να ισχύσουν και σε προστατευόμενες περιοχές, προστίθενται γενικές και ειδικές χρήσεις γης, οι οποίες αντιστοιχούν σε δραστηριότητες που συνηθίζονται σε προστατευόμενες περιοχές. Διαχωρίζονται επίσης οι χαρακτηρισμοί των προστατευόμενων περιοχών από το βαθμό προστασίας εντός αυτών και συσχετίζονται πλήρως οι ειδικές περιβαλλοντικές μελέτες, τα σχέδια διαχείρισης των προστατευομένων περιοχών και τα αντίστοιχα προεδρικά διατάγματα οριοθέτησης και ζωνοποίησής τους.

B. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Επί του άρθρου 44

Ειδικότερα, με το άρθρο 44 τροποποιείται το π.δ. 59/2018, προκειμένου να προστεθούν σ' αυτό και να περιγραφούν κατηγορίες γενικών χρήσεων και ειδικών χρήσεων, οι οποίες προσομοιάζουν σε προστατευόμενες περιοχές. Πρόκειται για γενικές και ειδικές χρήσεις, οι οποίες θα μπορούν να αξιοποιηθούν για τον προσδιορισμό των δραστηριοτήτων που επιτρέπονται εντός προστατευομένων περιοχών με τρόπο ενιαίο και κατανοητό.

Επί του άρθρου 45

Με το άρθρο 45 αφαιρούνται οι ειδικότερες προβλέψεις για τους χαρακτηρισμούς των προστατευομένων περιοχών και τα σχέδια διαχείρισης από το άρθρο 18 του ν. 1650/1986 (Α' 160), προκειμένου να εισαχθούν, για λόγους συστηματικής ενότητας, στα άρθρα 19 και 21 του ν. 1650/1986, αντιστοίχως.

Επί του άρθρου 46

Το άρθρο 46 αντικαθιστά το άρθρο 19 του ν. 1650/1986 και διαχωρίζει το χαρακτηρισμό των προστατευομένων περιοχών (που διακρίνονται σε αυτές που περιλαμβάνονται στο δίκτυο Natura 2000) από τις ζώνες που μπορούν να περιλαμβάνουν, για τις οποίες γίνεται ρητή παραπομπή στο (αναμορφωμένο) π.δ. 59/2018.

Επί του άρθρου 47

Το άρθρο 47 αντικαθιστά το άρθρο 21 του ν. 1650/1986 και περιγράφει τη διαδικασία για την κατάρτιση των ειδικών περιβαλλοντικών μελετών, τη σύνταξη σχεδίων διαχείρισης και

προεδρικών διαταγμάτων για τις προστατευόμενες περιοχές (και των υπουργικών αποφάσεων ειδικά για τα καταφύγια άγριας ζωής και τα προστατευόμενα τοπία ή φυσικούς σχηματισμούς). Έχει σημασία ότι, με τη διάταξη αυτή, ορίζονται και κάποια χαρακτηριστικά, τα οποία πρέπει να έχει η ειδική περιβαλλοντική μελέτη, ώστε να καλύπτει και τις προϋποθέσεις της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης, δεδομένου ότι αυτή είναι απαραίτητη για τα προεδρικά διατάγματα που θα καθορίζουν επιτρεπόμενες και απαγορευόμενες χρήσεις στην περιοχή (βλ. Πρακτικό Επεξεργασίας ΣτΕ 80/2018 και απόφαση ΔΕΕ της 12ης Ιουνίου 2019, υπόθεση C-43/18, *Compagnie d'entreprises CFE SA κατά Région de Bruxelles-Capitale*).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΑΣΙΚΟΥΣ ΧΑΡΤΕΣ

Επί του άρθρου 48

Η λειτουργία της διαδικασίας για την ανάρτηση, κύρωση και αναμόρφωση των δασικών χαρτών στην πράξη έχει καταδείξει αρκετά προβλήματα που προκαλούν πρόσθετο διοικητικό φόρτο, ταλαιπωρία και συχνά αδικίες εις βάρος των διοικουμένων και δυσχεραίνουν, αντί να διευκολύνουν, την επίτευξη της ασφάλειας δικαίου στην οποία αποσκοπούν οι δασικοί χάρτες και, σε συνέχεια αυτών, το δασολόγιο. Η παράλειψη της Διοίκησης να περιλάβει στους δασικούς χάρτες πολλές πράξεις της διοίκησης (ιδίως της αγροτικής/εποικιστικής νομοθεσίας) οι οποίες είχαν συννόμως μεταβάλει το δασικό χαρακτήρα εκτάσεων πριν από το 1975, προκειμένου οι περιοχές αυτές να εξαιρεθούν από την ανάρτηση, έχουν οδηγήσει σε δασικούς χάρτες, οι οποίοι περιλαμβάνουν μη δασικές περιοχές, με αποτέλεσμα εκτός από την αμφισβήτηση των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων των κυριών, προβλήματα σε σχέση με τη νόμιμη γεωργική τους εκμετάλλευση και, ιδίως, τη λήψη επιδοτήσεων στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, αλλά ακόμη και τη μεταβίβαση των ακινήτων τους.

Οι παραλείψεις αυτές, όμως, έχουν οδηγήσει πολλούς διοικουμένους και στην υποβολή αντιρρήσεων ή αιτήσεων για τη διόρθωση προδήλων σφαλμάτων των δασικών χαρτών. Οι Επιτροπές Εξέτασης Αντιρρήσεων (ΕΠ.Ε.Α.) αντιμετωπίζουν ένα τεράστιο όγκο υποθέσεων και οι καθυστερήσεις που προκαλούνται στη διεκπεραίωσή τους είναι πολύ μεγάλες και εις βάρος των διοικουμένων. Επιπλέον, η σύνθεση των ΕΠ.Ε.Α. που προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία οδηγεί στην επιλογή των μελών της από μια πολύ περιορισμένη δεξαμενή ανθρώπων (δασολόγων που υπηρετούν στο δημόσιο τομέα), με αποτέλεσμα ο αριθμός τους να είναι κατ' ανάγκη μικρός και πολλά μέλη να υποχρεώνονται να υπηρετούν ταυτοχρόνως σε περισσότερες από μία επιτροπές. Επίσης, οι Επιτροπές δεν είχαν την κατάλληλη σύνθεση για την αντιμετώπιση των ζητημάτων που αναφύονταν, δεδομένου ότι σε αυτήν δεν περιλαμβανόταν τοπογράφοι μηχανικοί ή άλλες αντίστοιχες ιδιότητες.

Για να αποσυμφορηθεί το έργο των ΕΠ.Ε.Α. είναι απαραίτητο η Διοίκηση να συμπληρώσει αυτεπαγγέλτως τα υπόβαθρα των δασικών χαρτών με τις ελλείπουσες πράξεις της Διοικήσεως, τις οποίες οφείλει να αναζητήσει αυτεπαγγέλτως. Προς το σκοπό αυτό οφείλει να αξιοποιήσει και ψηφιακά αρχεία που διατίθενται από φορείς όπως το Ελληνικό Κτηματολόγιο και ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων

Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.). Εάν οι πράξεις αυτές τεθούν επί των χαρτογραφικών υποβάθρων, θα ξεκαθαρίσει ο χαρακτήρας πάρα πολλών από τις εκτάσεις που αμφισβητούνται με τις αντιρρήσεις. Επίσης, θα δοθεί η ευκαιρία σε όσους αξιοποίησαν το δικαίωμα εξαγοράς που προβλέπεται στα άρθρα 47 και 47B του ν. 998/1979 (Α' 289) να απαλλαγούν από οποιαδήποτε οφειλή, εάν αποδειχθεί ότι οι εξαγορασθέντες αγροί ήταν εξ αρχής δικοί τους και δεν υπάγονταν στη δασική νομοθεσία.

Με τις προτεινόμενες διατάξεις του άρθρου αυτού ρυθμίζονται τα παραπάνω και άλλα, παραπλήσια, ζητήματα. Με την παρ. 1 του άρθρου 48 διευκρινίζεται η έννοια των πράξεων της διοίκησης, οι οποίες οδηγούν σε μεταβολή του δασικού χαρακτήρα μιας έκτασης, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 3 του ν. 998/1979. Αναλόγως προσαρμόζονται, με την παρ. 2, η διαδικασία κατάρτισης των δασικών χαρτών και, με την παρ. 3, στη διαδικασία εξέτασης αντιρρήσεων. Με τις παρ. 4 και 5 συμμορφώνεται η Διοίκηση με την απόφαση υπ' αριθ. 1411/2019 του Συμβουλίου της Επικρατείας (ομοίως και η ΣτΕ 1457/2019), η οποία έκρινε ότι οι αιτήσεις για διόρθωση προδήλων σφαλμάτων στους δασικούς χάρτες οι οποίες έχουν υποβληθεί εντός της προθεσμίας που ίσχυε για την υποβολή αντιρρήσεων, αλλά έχουν απορριφθεί ως μη αφορώσες σε σφάλματα που θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ως πρόδηλα, πρέπει να αντιμετωπίζονται ως αντιρρήσεις και να διαβιβάζονται στις ΕΠΕΑ προς εξέταση.

Στις παρ. 6 και 7 ορίζεται ότι οι Επιτροπές Εξέτασης Αντιρρήσεων θα ομαδοποιούν και θα εξετάζουν τις υποθέσεις τους ανά δημοτική ή τοπική κοινότητα, δηλαδή ανά τεχνική και διοικητική μονάδα κατάρτισης του χάρτη, όπως αυτή ήδη ορίζεται στο άρθρο 13 του ν. 3889/2010. Επίσης οι προτεινόμενες διατάξεις επιτρέπουν τη μεταβίβαση ακινήτων, όταν έχει εκδοθεί απόφαση της Επιτροπής Εξέτασης Αντιρρήσεων που τα κρίνει ως μη δασικά, αλλά δεν έχει προχωρήσει εντός δύο (2) μηνών η αντίστοιχη συμπληρωματική κύρωση του δασικού χάρτη, με σχετική βεβαίωση για την έκδοση της απόφασης της ΕΠΕΑ και με ρητή μνεία για τον κίνδυνο ακύρωσης του κυρωθέντος δασικού χάρτη μετά από άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως.

Με την παρ. 8 ορίζεται ότι η αναμόρφωση του δασικού χάρτη είναι υποχρεωτική σε περίπτωση, κατά την οποία διαπιστωθεί ότι δεν έχουν περιληφθεί σε αυτόν πράξεις της διοικήσεως που αίρουν το δασικό χαρακτήρα μιας περιοχής. Οι παρ. 9 και 10 ορίζουν διαδικασία αυτεπάγγελτης εισαγωγής των πράξεων της διοικήσεως στους δασικούς χάρτες και παρέχεται η ευχέρεια στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας να ρυθμίσει με απόφασή του τις σχετικές λεπτομέρειες. Επίσης, ορίζεται η μερική αναστολή της αποδεικτικής ισχύος που έχουν οι δασικοί χάρτες, όταν πρόκειται για αγρούς που προκύπτει, από τα στοιχεία που ήδη διαθέτει ο ΟΠΕΚΕΠΕ, ότι ευρίσκονται εντός περιοχών που έχουν απωλέσει το δασικό τους χαρακτήρα και μπορούν, συνεπώς, οι καλλιεργητές των εκτάσεων αυτών να λαμβάνουν τις επιδοτήσεις τους. Στις παρ. 11 και 12 προβλέπονται οι συνέπειες της αναμόρφωσης του δασικού χάρτη για περιοχές, των οποίων ο χαρακτήρας έχει αμφισβητηθεί με αντιρρήσεις ή έχουν υποβληθεί αιτήματα εξαγοράς με τη διαδικασία των άρθρων 47 και 47B του ν. 998/1979.

Επί του άρθρου 49

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις επιχειρείται η αναμόρφωση του πλαισίου και η επιτάχυνση της διαδικασίας εξέτασης των Επιτροπών Εξέτασης Αντιρρήσεων με σκοπό την ταχύτερη ολοκλήρωση της ανάρτησης των Δασικών Χαρτών.

Ειδικότερα με την παράγραφο 1 τροποποιείται η σύνθεση της Επιτροπής με τον ορισμό δικηγόρου ως προέδρου και δασολόγου ή δασοπόνου ή γεωπόνου ή τοπογράφου που υπηρετεί στο στενό και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα και μηχανικού που έχει δικαίωμα υπογραφής τοπογραφικού διαγράμματος.

Με την παράγραφο 2 της προτεινόμενης διάταξης για την απρόσκοπτη λειτουργία των ΕΠ.Ε.Α. και την ταχύτερη εξέταση των αντιρρήσεων, προβλέπεται η δημιουργία ενός Μητρώου Μελών των ΕΠ.Ε.Α. στο οποίο θα μετέχουν 30 αναπληρωματικά μέλη από κάθε κατηγορία προκειμένου σε περίπτωση που κάποιο τακτικό μέλος παρουσιάσει κώλυμα να μην εμποδίζεται η ομαλή εξέταση των υποθέσεων έκαστης Επιτροπής.

Η παράγραφος 3 προβλέπει την αποζημίωση ή την κατ' αποκοπή αμοιβή για τον Πρόεδρο, τα μέλη και τους γραμματείς των ΕΠ.Ε.Α., καθώς και την αποζημίωση για εργασία καθ' υπέρβαση του υποχρεωτικού ωραρίου στην περίπτωση των δημοσίων υπαλλήλων. Με τον τρόπο αυτό καθίσταται εφικτή η αποζημίωση των ιδιωτών καθώς και η εργασία των δημοσίων υπαλλήλων πέραν του υποχρεωτικού τους ωραρίου, δεδομένου ότι τίθενται αυστηρές προϋποθέσεις για την ταχεία εξέταση των αντιρρήσεων.

Η παράγραφος 4 αυστηροποιεί την διαδικασία εξέτασης των αντιρρήσεων και ορίζει ότι με εξαίρεση τον μήνα Αύγουστο έκαστη Επιτροπή θα εξετάζει 200 υποθέσεις ανά μήνα, συνεδριάζοντας 4 φορές και εξετάζοντας 50 υποθέσεις ανά συνεδρίαση. Η ολοκλήρωση των 200 αυτών υποθέσεων αποτελεί και την προϋπόθεση για την καταβολή της αποζημίωσης ή της υπερωριακής απασχόλησης που προβλέπεται στην παραγράφο 3 του ίδιου άρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΙΚΙΣΤΙΚΕΣ ΠΥΚΝΩΣΕΙΣ

A. ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Η δόμηση εντός δασών και δασικών εκτάσεων είναι ένα φαινόμενο που έχει δημιουργήσει πολλαπλά προβλήματα, κοινωνικά και οικολογικά. Πολλές οικογένειες κατοικούν σε οικήματα που έχουν κτισθεί μέσα σε δάση, εκχερσωθέντα ή υφιστάμενα, ή σε δασικές εκτάσεις. Η παρουσία όμως των οικημάτων αυτών έχει οδηγήσει, σε πολλές περιπτώσεις, σε σημαντική μείωση του δασικού πλούτου της χώρας, του οποίου η αξία είναι αυτονόητη, πολύ περισσότερο υπό το πρίσμα της κλιματικής αλλαγής. Ωστόσο, η Πολιτεία έχει συστηματικά αδρανήσει να δώσει λύση στο πρόβλημα αυτό, είτε επιβάλλοντας κυρώσεις και κατεδαφίζοντας παράνομα οικήματα, είτε δημιουργώντας ένα κανονιστικό πλαίσιο που θα επέτρεπε τη διατήρηση, προσωρινή ή οριστική, αυτών των οικημάτων.

Η προηγούμενη απόπειρα για επίλυση του ζητήματος έγινε με τη θεσμοθέτηση των οικιστικών πυκνώσεων με το ν. 4389/2016 (Α' 94). Σκοπός της σχετικής διάταξης ήταν η καταγραφή οικισμών οι οποίοι δεν ήταν νομίμως πολεοδομημένοι ούτε ευρίσκονταν σε κάποιο στάδιο πολεοδόμησης και η εξαίρεσή τους από τους δασικούς χάρτες. Δεν προβλεπόταν, όμως, στις σχετικές διατάξεις η αντιμετώπιση των εκτάσεων αυτών, η οποία παραπέμπονταν για το μέλλον, ακόμη και μετά την τροποποίηση της σχετικής διάταξης με το ν. 4489/2017 (Α' 140).

Με την υπ' αριθ. 685/2019 απόφαση της Ολομελείας του, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι οι διατάξεις, οι οποίες εξαιρούν, και μάλιστα επ' αόριστον, από την ανάρτηση των δασικών χαρτών τις δασικές περιοχές που περικλείονται από το περίγραμμα ιώδους

χρώματος των οικιστικών πυκνώσεων, αντίκεινται στο άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος, δοθέντος ότι η εξαίρεση των περιοχών από τους δασικούς χάρτες και, κατ' επέκταση, από το Δασολόγιο, δεν υπαγορεύεται από κανένα σκοπό δημοσίου συμφέροντος, είναι απρόσφορη για την επιτάχυνση της κύρωσης των δασικών χαρτών, συνιστά δε επιβράβευση της αυθαίρετης δόμησης εντός δασών. Η εξαίρεση αυτή επεδίωκε να μεταθέσει στο μέλλον τη λύση ενός προβλήματος, της δημιουργίας κατοικιών εντός δασών και δασικών εκτάσεων, που έχει σοβαρότατες κοινωνικές, οικονομικές, μα κυρίως περιβαλλοντικές παραμέτρους. Ειδικότερα, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι δεν μπορούσαν να εξαιρεθούν από την ανάρτηση στους δασικούς χάρτες οι οικιστικές πυκνώσεις, δεδομένου ότι σ' αυτές εφαρμόζεται η δασική νομοθεσία. Επέβαλε με τον τρόπο αυτό στην Πολιτεία να προχωρήσει στην άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν από την οίκηση σε περιοχές εντός δασών. Σε συνέχεια δε της ανωτέρω απόφασης της Ολομέλειας του ανώτατου ακυρωτικού δικαστηρίου, που έκρινε αντισυνταγματική την εξαίρεση των οικιστικών πυκνώσεων από τους δασικούς χάρτες, η υπ. αριθ. 1725/2019 απόφαση του Ε' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας έκρινε για δασικό αυθαίρετο «νόμιμη την απόρριψη αίτησης για ανάκληση κατεδάφισης αυθαιρέτου εντός οικιστικής πυκνώσεως σε αναδασωτέα περιοχή».

Με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου η Πολιτεία συμμορφώνεται στο γράμμα, αλλά και στο πνεύμα των αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας. Προχωρεί στην άμεση ανάρτηση των δασικών χαρτών για τις περιοχές που είχαν εξαιρεθεί ως οικιστικές πυκνώσεις. Παράλληλα, όμως, αναγνωρίζει και τη σοβαρότητα του οικιστικού προβλήματος που προκαλείται, χωρίς όμως να παραβλέπει την ανάγκη για ουσιαστική προστασία του δασικού περιβάλλοντος. Έτσι, με συντεταγμένο τρόπο, κατόπιν επιστημονικών μελετών, προχωρά στη θέσπιση κριτηρίων για την καταγραφή των εν τοις πράγμασι οικισμών που αποτελούν οι οικιστικές πυκνώσεις και στην επιστημονική αξιολόγηση των συνεπειών που θα είχε η κατεδάφιση των οικιών που περιλαμβάνονται σ' αυτές σε σχέση με την προσωρινή διατήρηση και την αντιστάθμιση του δασικού ισοζυγίου. Μέσω αυτής της διαδικασίας καθιερώνεται η δυνατότητα προσωρινής εξαίρεσης από την κατεδάφιση και από άλλες διοικητικές κυρώσεις για κατοικίες, για τις οποίες αυτό επιβάλλεται από τη στάθμιση των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών παραμέτρων.

B. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Επί του άρθρου 50

Με το άρθρο 50 προβλέπεται η άμεση συμμόρφωση της Πολιτείας στην υποχρέωση για ανάρτηση των δασικών χαρτών ως προς τα τμήματα που είχαν εξαιρεθεί, βάσει των διατάξεων για τις οικιστικές πυκνώσεις των παρ. 4-7 του άρθρου 23 του ν. 3889/2010 (Α' 182), οι οποίες καταργούνται.

Επί του άρθρου 51

Το άρθρο 51 εξειδικεύει το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων που ακολουθούν και αφορούν στην τακτοποίηση κατοικιών, οι οποίες εντοπίζονται εντός οικιστικών πυκνώσεων. Διευκρινίζεται ότι στη διαδικασία αυτή δεν θα υπάγονται, εν τέλει, κατοικίες που προκύπτει ότι εντοπίζονται εκτός δασικών χαρτών (όπως αυτοί θα αναθεωρηθούν ή θα αναμορφωθούν στο μέλλον).

Επί του άρθρου 52

Με το άρθρο 52 προβλέπεται η εκκίνηση της σχετικής διαδικασίας υπαγωγής, καθώς και οι περιπτώσεις ακινήτων που αποκλείονται από κάθε τακτοποίηση. Η υποβολή του αιτήματος για υπαγωγή γίνεται σε ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα του Εθνικού Κτηματολογίου και οδηγεί σε αυτόματη αναστολή κάθε διοικητικής κύρωσης για το αντίστοιχο ακίνητο, εκτός εάν πρόκειται για ακίνητο που αποκλείεται από την τακτοποίηση ή εάν η άμεση κατεδάφισή του επιβάλλεται προς αποτροπή κινδύνων. Καθορίζεται, επίσης, ότι η διαδικασία αυτή τρέχει παράλληλα με την τυχόν υποβολή αιτήματος για τη διόρθωση προδήλων σφαλμάτων, την υποβολή αντιρρήσεων ή την άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως κατά του κυρωθέντος δασικού χάρτη. Προϋπόθεση για την έναρξη της διαδικασίας υπαγωγής είναι η καταβολή παραβόλου, το οποίο ορίζεται υψηλότερο από το προβλεπόμενο στις διατάξεις τακτοποίησης των κοινών αυθαιρέτων (100 ευρώ, κατά την πρόβλεψη του άρθρου 88 του ν. 4495/2017, Α' 167).

Επί του άρθρου 53

Οι οικονομοτεχνικές μελέτες γίνονται σε όλη την Ελλάδα και καταγράφουν την αυθαίρετη δόμηση εντός δασικών περιοχών. Καθορίζουν τις περιοχές στις οποίες η προσωρινή διατήρηση των κατοικιών, σε συνδυασμό με αντισταθμιστικά μέτρα, είναι πιο επωφελής για το δασικό περιβάλλον από την κατεδάφισή τους. Τα συμπεράσματα των μελετών, που εξειδικεύουν και τις προϋποθέσεις για την προσωρινή αναστολή της κατεδάφισης κάθε κατοικίας, στις οποίες περιλαμβάνεται και η καταβολή σοβαρού προστίμου, οδηγούν στη θέσπιση των σχετικών κανονιστικών όρων στο προεδρικό διάταγμα του επόμενου άρθρου.

Επί του άρθρου 54

Προκρίνεται η λύση της έκδοσης προεδρικού διατάγματος, καθώς δι' αυτού ενσωματώνονται σε κανονιστικές ρυθμίσεις τα συμπεράσματα τεχνικών κρίσεων που προκύπτουν από τις μελέτες, ενώ η πληρότητα αυτής της ενσωμάτωσης διασφαλίζεται και από την επεξεργασία του προεδρικού διατάγματος από το Συμβούλιο της Επικρατείας.

Επί του άρθρου 55

Τέλος, στο άρθρο 55 προβλέπεται η ολοκλήρωση της διαδικασίας υπαγωγής με την απάντηση σε κάθε εξατομικευμένη αίτηση και τον καθορισμό και την καταβολή του αναλογούντος προστίμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Επί του άρθρου 56

Με την αντικατάσταση της παραγράφου 6 του άρθρου 22 του ν. 4042/2012 (Α' 24) τίθεται χρονικός ορίζοντας δέκα ετών, τον οποίο καλύπτουν τα Εθνικά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ). Επίσης, προβλέπεται η διαδικασία για την αξιολόγηση και αναθεώρησή τους, ώστε οι διαδικασίες αυτές να υλοποιούνται εφόσον υπάρχει λόγος και υπό τους προβλεπόμενους χρονικούς περιορισμούς.

Με την παράγραφο 2 του άρθρου 56 τροποποιούνται το πέμπτο, έκτο και έβδομο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 35 του ν. 4042/2012. Με αυτόν τον τρόπο, επιτυγχάνεται η απλούστευση και επίσπευση της υφιστάμενης διοικητικής διαδικασίας για την έγκριση του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων και του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων. Η έγκρισή τους με Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου (ΠΥΣ) περιορίζει σημαντικά το χρόνο και την πολυπλοκότητα της υφιστάμενης διαδικασίας. Ταυτόχρονα, διασφαλίζει αυξημένη τυπική εγκυρότητα του εθνικού σχεδιασμού για την πρόληψη και διαχείριση των αποβλήτων σε επίπεδο χώρας.

Η παράγραφος 3 του άρθρου 56 για την έγκριση των Περιφερειακών Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) έχει ως σκοπό την απλούστευση και επιτάχυνση των διαδικασιών, ώστε να αποφεύγονται καθυστερήσεις που έχουν παρατηρηθεί λόγω της πολύπλοκης ισχύουσας διαδικασίας. Στο πλαίσιο αυτό, εγκρίνεται το ΠΕΣΔΑ από το αρμόδιο περιφερειακό όργανο (Περιφερειακό Συμβούλιο), ενώ απαιτείται προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του αρμοδίου οργάνου της κεντρικής διοίκησης, ήτοι του Γενικού Γραμματέα Σχεδιασμού και Διαχείρισης Αποβλήτων, η οποία πιστοποιεί την συμβατότητα και τυπική νομιμότητα του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων με το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων. Η δε προθεσμία των δύο μηνών θέτει το χρονικό όριο για την ολοκλήρωση της διαδικασίας και αποτελεί εργαλείο έντονης υπόδειξης προς την Διοίκηση για επίσπευση αυτής.

Με την παράγραφο 4 του άρθρου 56 προστίθεται περίπτωση γ στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 35 του ν. 4042/2012 που προβλέπει την κατ' εξαίρεση και για λόγους εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος διαχείριση των αστικών στερεών αποβλήτων (ΑΣΑ) με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του κράτους, του Γενικού Γραμματέα Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατά παρέκκλιση των υφισταμένων προβλέψεων του ΠΕΣΔΑ.

Η κατ' εξαίρεση άσκηση αρμοδιότητας υπόκειται σε δύο προϋποθέσεις: α) λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος και προστασίας της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος εντός του πλαισίου και του χρονικού ορίου που θα θέτει βεβαίως η ίδια η απόφαση, όπως θα προσδιορίζεται από τις ειδικότερες εκάστοτε συνθήκες. Ενδεικτικές περιπτώσεις δημοσίου συμφέροντος, οι οποίες πηγάζουν από την μέχρι σήμερα εμπειρία είναι η παύση λειτουργίας χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων, η πρόληψη ανεξέλεγκτης διάθεσης λόγω κορεσμού υφιστάμενου χώρου υγειονομικής ταφής και κατ' επέκταση η αδυναμία διάθεσης αποβλήτων, καθώς και η αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και έκτακτων αναγκών διαχείρισης αστικών αποβλήτων και β) ασκείται κατόπιν αιτήσεως των εμπλεκόμενων ενδιαφερομένων μερών, δηλαδή των Δήμων, των Περιφερειών ή άλλων φορέων με αρμοδιότητα να εκκινήσουν μία τέτοια διαδικασία υποβάλλοντας σχετικό αίτημα προς τον Γενικό Γραμματέα, αφού βεβαίως έχουν διαπιστώσει τον κίνδυνο και την ανάγκη παρέμβασης αυτού. Η διάταξη κρίνεται αναγκαία προκειμένου να αποφευχθούν τα προβλήματα που δημιουργούνται από την αδυναμία ή ανεπάρκεια διαχείρισης των απορριμμάτων. Για αυτόν ακριβώς το λόγο επιλέγεται η έκδοση απόφασης από τον Γενικό Γραμματέα του αρμοδίου Υπουργείου.

Επί του άρθρου 57

Το άρθρο 57 προβλέπει την προσθήκη νέου άρθρου 35Α στο ν. 4042/2012, το οποίο ρυθμίζει την έννοια, τη μορφή, τη διαδικασία έγκρισης και τη διάρκεια ισχύος των Τοπικών

Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων (ΤΣΔΑ). Με αυτόν τον τρόπο, συγκεντρώνονται σε μία ρύθμιση τα βασικά στοιχεία που αφορούν στα ΤΣΔΑ και ταυτόχρονα έπονται του άρθρου για τα ΕΣΔΑ και ΠΕΣΔΑ, ώστε να υπάρχει νοηματική συνέχεια και μία ολοκληρωμένη, ενιαία νομοθετική ρύθμιση για την διαχείριση αποβλήτων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο με τα ΕΣΔΑ, ΠΕΣΔΑ και ΤΣΔΑ αντίστοιχα.

Ρητώς ορίζεται ότι τα ΤΣΔΑ θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους το ΠΕΣΔΑ και να είναι σύμφωνα με αυτό. Περαιτέρω, προβλέπεται η διαδικασία έγκρισης των ΤΣΔΑ από την αρμόδια Επιτροπή Ποιότητας Ζωής των Δήμων και η υποβολή τους σε τυποποιημένη ηλεκτρονική φόρμα ώστε να διευκολύνεται η διαδικασία. Η ιδιαίτερη σημασία που αποδίδεται στα ΤΣΔΑ διαφαίνεται και από το γεγονός ότι προβλέπεται πως αυτά αποτελούν προϋπόθεση για την αξιολόγηση προτάσεων για την υλοποίηση προγραμμάτων μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων, κάτι που βεβαίως αποτελεί πρόσθετο κίνητρο για τους δήμους. Επίσης, προβλέπεται η 5ετής διάρκειά τους, η ετήσια επικαιροποίησή τους, καθώς και η προθεσμία υποβολής τους έως 31/3 εκάστου έτους, έτσι ώστε να υπάρχει σαφές και εύλογο χρονικό περίγραμμα προς διευκόλυνση όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Τέλος, προβλέπεται η δυνατότητα έκδοσης εξουσιοδοτικής διάταξης για την έκδοση Υπουργικής Απόφασης για την ρύθμιση του περιεχομένου και εν γένει κάθε λεπτομέρειας ή άλλης αναγκαίας πρόβλεψης για τα ΤΣΔΑ.

Επί του άρθρου 58

Με την προτεινόμενη διάταξη, η οποία αντικαθιστά την παράγραφο 4 του άρθρου 36 του ν. 4042/2012, καταργείται η υποχρέωση άδειας συλλογής και μεταφοράς μη επικινδύνων αποβλήτων, η οποία επιβαρύνει με αδικαιολόγητο γραφειοκρατικό φόρτο και παράλληλα με οικονομικό κόστος τους οργανισμούς ή τις επιχειρήσεις που συλλέγουν ή μεταφέρουν απόβλητα σε επαγγελματική βάση. Επισημαίνεται ότι από την Οδηγία 2008/98/ΕΚ δεν απορρέει υποχρέωση αδειοδότησης της συλλογής ή μεταφοράς αποβλήτων σε επαγγελματική βάση. Η κατάργηση της άδειας συλλογής και μεταφοράς των οργανισμών ή επιχειρήσεων που συλλέγουν και μεταφέρουν μη επικίνδυνα απόβλητα σε επαγγελματική βάση, δεν αναιρεί την υποχρέωση καταχώρησης αυτών στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ).

Η έννοια της συλλογής και μεταφοράς σε επαγγελματική βάση διευκρινίζεται στις κατευθυντήριες οδηγίες της ΕΕ για την εφαρμογή της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ. Στην αιτιολογική σκέψη 17 της ίδιας Οδηγίας παρέχονται μερικά ενδεικτικά παραδείγματα συλλογής και μεταφοράς σε μη επαγγελματική βάση («ως παραδείγματα τέτοιων προγραμμάτων μπορούν να αναφερθούν τα φάρμακα που συλλέγονται από φαρμακεία, τα προγράμματα ανάκλησης προϊόντων σε καταστήματα καταναλωτικών αγαθών και τα κοινοτικά προγράμματα σε σχολεία»), ενώ διευκρινίζεται ότι «τα προγράμματα συλλογής αποβλήτων που δεν διενεργούνται σε επαγγελματική βάση δεν θα πρέπει να υπόκεινται σε καταχώριση, δεδομένου ότι παρουσιάζουν χαμηλότερο κίνδυνο και συνεισφέρουν στη χωριστή συλλογή των αποβλήτων».

Τέλος, η υποβολή Τεχνικής Μελέτης Περιβαλλοντικής Αποκατάστασης Χώρου Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) προβλέπεται στο άρθρο 10 της ΚΥΑ Η.Π. 50910/2727/2003 (Β' 1909) περί διαχείρισης στερεών αποβλήτων, η οποία καταργείται με τον παρόντα νόμο στο σύνολό της. Κατά συνέπεια και δοθείσας της έλλειψης σχετικής

πρόβλεψης περί υποβολής Τεχνικής Μελέτης σε άλλο νομοθέτημα, είναι αναγκαία η άμεση θέσπιση της εν λόγω διάταξης με τον παρόντα νόμο.

Επί του άρθρου 59

Με το παρόν άρθρο αντικαθίσταται το άρθρο 41 του ν. 4042/2012, με το οποίο ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο το άρθρο 22 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ. Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 56 της Οδηγίας 851/2018, θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε τα βιολογικά απόβλητα να συλλέγονται χωριστά και να υποβάλλονται σε οργανική ανακύκλωση κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται υψηλό επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας και το προϊόν που προκύπτει από αυτή να πληροί τα σχετικά πρότυπα υψηλής ποιότητας. Με αυτόν τον τρόπο, αποφεύγεται η επεξεργασία αποβλήτων που εγκλωβίζει πόρους στα χαμηλότερα επίπεδα της ιεράρχησης των αποβλήτων, να είναι δυνατή η ανακύκλωση υψηλής ποιότητας και να ενισχυθεί η αξιοποίηση δευτερογενών πρώτων υλών υψηλής ποιότητας.

Με το άρθρο 22 της Οδηγίας 851/2018, θεσπίζεται από 31/12/2023 υποχρεωτική χωριστή συλλογή των βιολογικών αποβλήτων έτσι ώστε, είτε μέσω οικιακής ή βιομηχανικής λιπασματοποίησης, είτε μέσω χώνευσης, να ανακυκλώνονται με παραγωγή λιπάσματος καλής ποιότητας ή να ανακτάται το ενεργειακό τους περιεχόμενο, όπου αυτό αποτελεί προσφορότερη περιβαλλοντικά και οικονομικά λύση. Η άμεση αντικατάσταση του άρθρου 41 του ν. 4042/2012 της προτεινόμενης διάταξης κρίνεται αναγκαία αφού ήδη δρομολογούνται έργα και δραστηριότητες στη χώρα για τη χωριστή συλλογή των βιοαποβλήτων που απαιτούν την ενεργό συμμετοχή των Δήμων, των οποίων αποτελεί αρμοδιότητα.

Η παράγραφος 2 προβλέπει ρητά την υποχρέωση των φορέων των επιχειρήσεων μαζικής εστίασης και των λοιπών αναφερομένων σε αυτήν επιχειρήσεων να διαθέτουν επαρκούς χωρητικότητας περιέκτες για τη διασφάλιση της χωριστής συλλογής των βιοαποβλήτων που προκύπτουν από τη δραστηριότητά τους δεδομένου ότι από αυτήν παράγεται ικανός όγκος του συγκεκριμένου ρεύματος αποβλήτων και οι φορείς τους είναι αναγκαίο και επιβεβλημένο να φέρουν την ευθύνη της ορθής διαχείρισής τους, η οποία θα συμβάλλει και στην πρόληψη της επιμόλυνσης των ανακυκλώσιμων υλικών που παράγεται εντός αυτών των επιχειρήσεων.

Με την παράγραφο 3 ορίζεται ότι, η τήρηση από τους φορείς των επιχειρήσεων της υποχρέωσης που θεσμοθετείται με την εν λόγω διάταξη συναρτάται με την τήρηση της σχετικής υποχρέωσης από τον οικείο Δήμο και οι φορείς έχουν υποχρέωση άμεσης εφαρμογής από την έναρξη της υλοποίησης του σχετικού προγράμματος του οικείου Δήμου.

Με την παράγραφο 4 θεσμοθετείται η υποχρέωση των Ο.Τ.Α. Α' βαθμού να επιβάλλουν διοικητικές ποινές στους φορείς των επιχειρήσεων σε περίπτωση μη εφαρμογής της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου.

Επί του άρθρου 60

Το παρόν άρθρο αντικαθιστά την παράγραφο 1 του άρθρου 42 του ν. 4042/2012 και προβλέπει την καθιέρωση ηλεκτρονικού μητρώου αποβλήτων (ΗΜΑ) για τη συστηματική συλλογή και επεξεργασία στοιχείων παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων. Επίσης, στο

ΗΜΑ καταχωρείται κάθε οργανισμός ή επιχείρηση που παράγει απόβλητα ή πραγματοποιεί εργασίες επεξεργασίας αποβλήτων ή συλλέγει και μεταφέρει απόβλητα. Τέλος, υποχρέωση καταχώρισης στο ΗΜΑ υπέχουν και οι ΟΤΑ Α΄ βαθμού.

Επί του άρθρου 61

Με το νέο εδάφιο στο τέλος της παρ. 4 του άρθρου 29 του ν. 4495/2017 προστίθεται ως προϋπόθεση η υποβολή στοιχείων για την διαχείριση των αποβλήτων (ΣΔΑ), προκειμένου για τη χορήγηση έγκρισης εκτέλεσης εργασιών κατεδάφισης κατασκευών ή κτιρίων, που χαρακτηρίζονται επικινδύνως ετοιμόρροπα, καθώς και κατεδάφισης ή αποκατάστασης κατασκευών που έχουν κριθεί οριστικά αυθαίρετες ή έχουν υπαχθεί στο άρθρο 106 του ν. 4495/2017 (Α΄ 167) ή την παρ. 1 του άρθρου 23 του ν. 4178/2013 (Α΄ 174). Τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που αναφέρονται στην ΚΥΑ 36259/1757/Ε103/2010 (Β΄ 1312). Επίσης, προϋπόθεση αποτελεί η υποβολή αντιγράφου της υπογεγραμμένης σύμβασης του διαχειριστή των Αποβλήτων Εκσκαφών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ) με εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης (ΣΕΔ) ΑΕΚΚ ή απόφαση έγκρισης ΑΣΕΔ από το Δ.Σ. του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης (Ε.Ο.Α.Ν.), ώστε να διασφαλίζεται ότι έχει ληφθεί η μέριμνα για την διαχείριση των αποβλήτων ήδη πριν την έναρξη της κατεδάφισης. Η δεύτερη και τρίτη παράγραφος ορίζουν ότι για την έκδοση οικοδομικής άδειας και άδειας κατεδάφισης αντίστοιχα, όπου προβλέπεται ήδη η υποβολή ως δικαιολογητικού του Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΣΔΑ), απαιτείται επιπρόσθετα να προσκομίζεται και αντίγραφο υπογεγραμμένης σύμβασης του διαχειριστή των Αποβλήτων Εκσκαφών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ) με εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης (ΣΕΔ) ΑΕΚΚ ή απόφαση έγκρισης ΑΣΕΔ από το Δ.Σ. του Ε.Ο.Α.Ν. Με την προτεινόμενη ρύθμιση διασφαλίζεται ότι κατά την έκδοση της άδειας έχει ληφθεί σχετική μέριμνα για τη συνεργασία με συγκεκριμένο ΣΕΔ ΑΕΚΚ και την διαχείριση των παραγόμενων αποβλήτων.

Με την τέταρτη παράγραφο επεκτείνεται η υποχρέωση υποβολής Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΣΔΑ) και αντιγράφου υπογεγραμμένης σύμβασης του διαχειριστή των Αποβλήτων Εκσκαφών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ) με εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης (ΣΕΔ) ΑΕΚΚ ή απόφαση έγκρισης ΑΣΕΔ από το Δ.Σ. του Ε.Ο.Α.Ν., στην έκδοση έγκρισης εργασιών μικρής κλίμακας. Στην περίπτωση αυτή θα εκτελεστούν επίσης εργασίες που συνεπάγονται την παραγωγή αποβλήτων και συνεπώς θα πρέπει η σχετική έγκριση να χορηγείται αφού προηγουμένως έχει διασφαλιστεί ότι θα γίνει διαχείριση εκείνων. Για την περίπτωση που πρόκειται να εκτελεστούν εργασίες μικρής κλίμακας οι οποίες δεν συνεπάγονται την δημιουργία αποβλήτων, τότε δίνεται η δυνατότητα έκδοσης έγκρισης χωρίς υποβολή ΣΔΑ και σύμβασης με ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ ή απόφαση έγκρισης ΑΣΕΔ από το Δ.Σ. του Ε.Ο.Α.Ν., με υπεύθυνη δήλωση του μηχανικού ότι οι συγκεκριμένες εργασίες δεν θα οδηγήσουν σε παραγωγή αποβλήτων.

Για όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, διατηρείται η δυνατότητα προσκόμισης υπεύθυνης δήλωσης του ιδιοκτήτη ότι θα μεριμνήσει για την διαχείριση των παραγόμενων αποβλήτων, η οποία μπορεί να γίνει είτε με δικά του μέσα είτε σε συνεργασία με τον οικείο ΟΤΑ, εάν δεν υπάρχει εγκεκριμένο ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ που να καλύπτει την γεωγραφική περιοχή στην οποία πρόκειται να εκτελεστούν οι εργασίες, μέχρι την ημέρα έκδοσης της άδειας ή χορήγησης της έγκρισης εκτέλεσης εργασιών κατά περίπτωση.

Η νέα παράγραφος 3 του άρθρου 43 του ν. 4495/2017 προβλέπει ότι η Διεύθυνση Περιβάλλοντος του οικείου ΟΤΑ ενημερώνεται ηλεκτρονικά για την έκδοση της οικοδομικής

άδειας ή την έκδοση έγκρισης εργασιών μικρής κλίμακας της Επιθεώρησης Εργασίας και του οικείου Αστυνομικού Τμήματος. Με αυτόν τον τρόπο, μπορεί να ασκήσει τις σχετικές αρμοδιότητές της για την διασφάλιση της ορθής και πλήρους διαχείρισης αποβλήτων για εργασίες που εκτελούνται στα γεωγραφικά όρια ευθύνης του προς αποτροπή της υποβάθμισης του περιβάλλοντος με την ανεξέλεγκτη εναπόθεση μπαζών.

Τέλος, με την παράγραφο 6 αντικαθίσταται το άρθρο 47 του ν. 4495/2017 και προβλέπεται ότι για την έκδοση Πιστοποιητικού Ελέγχου Κατασκευής (Π.Ε.Κ.) απαιτείται η βεβαίωση παραλαβής ΑΕΚΚ από εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης στις περιπτώσεις που για την διαχείριση των αποβλήτων συνάπτεται σύμβαση με ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ, ώστε να επιβεβαιώνεται κατά την περάτωση της οικοδομής ότι έχει ολοκληρωθεί και η διαχείριση των αποβλήτων σύμφωνα με την περιβαλλοντική νομοθεσία.

Επί του άρθρου 62

Με το άρθρο αυτό καταργούνται διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας που ρυθμίζονται από τις διατάξεις του παρόντος. Για παράδειγμα, στην παράγραφο 3 προβλέπεται η κατάργηση της περίπτωσης γ του άρθρου 2 της ΚΥΑ 51373/4684/205 (Β' 2706) που παρέχει τον ορισμό των Τοπικών Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων, τα οποία ρυθμίζονται πλέον σε συνδυασμό με τα Εθνικά και Περιφερειακά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων.

Επί του άρθρου 63

Η προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζει τη διαδικασία συλλογής επικίνδυνων αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων και των αποβλήτων αμιάντου, από ιδιωτικούς χώρους, όπως ακίνητα, κατοικίες, κτίρια κλπ. κατασκευές, από τα υπόχρεα προς τούτο πρόσωπα (ιδιοκτήτες, επικαρπωτές, κάτοχοι), και σε περίπτωση με συμμόρφωσής τους, από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές. Ειδικά, ο αμιάντος συναντάται σε ιδιωτικές κατοικίες, ιδίως μετά από φυσικές καταστροφές λόγω εκτεταμένης χρήσης του στον κατασκευαστικό κλάδο κατά το παρελθόν.

Λόγω της αυξημένης επικινδυνότητας των αποβλήτων αυτών για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον, ιδίως του αμιάντου, με την προτεινόμενη διάταξη θεσπίζεται διαδικασία για την ασφαλή αποξήλωση, συλλογή και μεταφορά τέτοιων αποβλήτων από ιδιόκτητα ακίνητα, κατοικίες κλπ. Η υποβάθμιση του περιβάλλοντος τεκμαίρεται σε περίπτωση κατά την οποία και κατ' εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης, τα απόβλητα ενδέχεται, ακόμη και αν έχουν αποθηκευτεί προσωρινά, να προκαλέσουν σημαντικές βλάβες στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία (πρβλ. ΣτΕ 1133/2018 και εκεί παραπομπές σε αποφάσεις της 5ης Οκτωβρίου 1999, C-175/98 και C-177/98, Ligussi και Bizzaro, Συλλογή 1999, σ. I-6881, σκ. 53, καθώς και της 11ης Δεκεμβρίου 2008, C-387/07, MI.VER και Antonelli, σκ. 24).

Η προτεινόμενη διάταξη στοχεύει ιδίως στην αντιμετώπιση των περιπτώσεων εκείνων, κατά τις οποίες οι ιδιοκτήτες ή επικαρπωτές δεν λαμβάνουν μέτρα για την απομάκρυνση των επικίνδυνων αποβλήτων. Βάσει της προτεινόμενης ρύθμισης τα υπόχρεα πρόσωπα οφείλουν να διατηρούν τα ακίνητα πάντα ελεύθερα από επικίνδυνα απόβλητα, συμπεριλαμβανομένων και των αποβλήτων αμιάντου.

Συγκεκριμένα, έχουν υποχρέωση να μεριμνούν αμελλητί για την ασφαλή συλλογή και μεταφορά τους, σύμφωνα με τη νομοθεσία για τη διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων. Επίσης, έχουν υποχρέωση να εξασφαλίσουν ακώλυτη πρόσβαση στο ακίνητο και να επιτρέπουν τη συλλογή και μεταφορά των επικίνδυνων αποβλήτων, από φυσικά ή νομικά πρόσωπα (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου), τα οποία διαθέτουν σχετική άδεια. Επιπρόσθετα,

οι ιδιοκτήτες, νομείς ή κάτοχοι των ακινήτων υποχρεούνται να συναινεί σε τακτικούς ή έκτακτους ελέγχους των αρμοδίων ελεγκτικών αρχών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στο ακίνητο αυτό, προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη τυχόν επικίνδυνων αποβλήτων συμπεριλαμβανομένων των αποβλήτων αμιάντου ή/και υλικών που περιέχουν αμιάντο, καθώς και αν συντρέχει περίπτωση κινδύνου για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον, από την παρουσία των αποβλήτων αυτών.

Επιπρόσθετα, προβλέπεται ότι αρμόδια υπηρεσία για τη διακρίβωση και αξιολόγηση της ρύπανσης σε χώρο, όπου υπάρχουν επικίνδυνα απόβλητα, καθώς και η διακρίβωση του κατόχου των επικινδύνων αποβλήτων είναι η υπηρεσία Περιβάλλοντος της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ενώ σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών, η διακρίβωση και αξιολόγηση της ρύπανσης πραγματοποιείται και από τους ελεγκτές του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων (ΣΕΠΔΕΜ) εφόσον ζητηθεί η συνδρομή τους. Για τη διαπίστωση των περιστατικών που προβλέπονται στα προηγούμενα εδάφια, συντάσσεται σχετική έκθεση αυτοψίας.

Σε περίπτωση που ο ιδιοκτήτης, νομέας ή κάτοχος του ακινήτου δεν τηρεί τις παραπάνω υποχρεώσεις, ύστερα από διαπίστωση των αρμοδίων οργάνων, καλείται ο ίδιος από τον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, να προβεί στην απομάκρυνση των αποβλήτων μέσα σε προθεσμία 20 ημερών από την επίδοση σε αυτόν της έκθεσης αυτοψίας που προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο. Μετά την παρέλευση τριάντα (30) ημερών από την ανωτέρω κλήτευση, και εφόσον διαπιστωθεί από τα αρμόδια όργανα ότι δεν έχουν απομακρυνθεί τα απόβλητα, εκδίδεται απόφαση του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης για την απομάκρυνσή τους από τον υπόχρεο, μέσα σε προθεσμία που δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 20 ημέρες από την επίδοση της απόφασης.

Σε περίπτωση εγκαταλελειμμένων γηπέδων, οικοπέδων ή κτισμάτων στα οποία διαπιστώνεται αρμοδίως η ύπαρξη επικίνδυνων αποβλήτων, ή σε περίπτωση που τα πρόσωπα αυτά είναι άγνωστα ή άγνωστης διαμονής, η έκθεση αυτοψίας, η κλήτευση και η απόφαση του Συντονιστή, που προβλέπονται στα προηγούμενα εδάφια, τοιχοκολλώνται στο ακίνητο και στον πίνακα ανακοινώσεων του καταστήματος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και του οικείου Δήμου.

Σε περίπτωση που ο υπόχρεος δεν συμμορφώνεται με την απόφαση του Συντονιστή, η αρμόδια υπηρεσία Περιβάλλοντος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ύστερα από σχετική εντολή του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, προβαίνει σε συλλογή και απομάκρυνση των επικίνδυνων αποβλήτων και καταλογίζει τη σχετική δαπάνη στον ιδιοκτήτη και στον επικαρπωτή του ακινήτου. Οι δαπάνες για την επισκευή του ακινήτου συνεπεία των εργασιών αποξήλωσης των επικίνδυνων αποβλήτων βαρύνουν αποκλειστικά τον ιδιοκτήτη του ή/και τον νομέα του, εκτός αν από υπαιτιότητα των προσώπων που εκτελούν τις εργασίες αποξήλωσης δημιουργήθηκαν στο ακίνητο ζημιές που δεν είναι αναγκαίες για την απομάκρυνση των αποβλήτων.

Σε περίπτωση ρύπανσης γηπέδου ή οικοπέδου με επικίνδυνα απόβλητα εν γένει λόγω φυσικής καταστροφής, συνεπεία της οποίας απαιτείται επείγουσα διαχείριση των αποβλήτων αυτών, λαμβάνονται από τις αρμόδιες αρχές όλα τα αναγκαία μέτρα για την άμεση συλλογή και απομάκρυνση των αποβλήτων αυτών από ιδιωτικούς χώρους, με σκοπό την προστασία τη δημόσιας υγείας και του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις προηγούμενες.

Σε περίπτωση που τα υπόχρεα υποβάλλουν αμελλητί και πάντως το αργότερο μέσα τρεις μήνες από την επέλευση της φυσικής καταστροφής, στην αρμόδια Διεύθυνση Περιβάλλοντος της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, αίτηση για απομάκρυνση από την ιδιοκτησία τους, επικίνδυνων αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων και των αποβλήτων αμιάντου, η δαπάνη για τις εργασίες αποξήλωσης, απομάκρυνσης και μεταφοράς βαρύνουν τον προϋπολογισμό του αρμόδιου Υπουργείου. Ειδικά στην περίπτωση που ο υπόχρεος παρακωλύει τον έλεγχο από τα αρμόδια όργανα επιβάλλεται ποινή φυλάκισης μέχρι τρεις μήνες και πρόστιμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η

ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΤΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

A. ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Η χώρα οφείλει να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων, όπως ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με την υπ. αριθ. 5673/400/1997 ΚΥΑ «Μέτρα και όροι για την επεξεργασία αστικών λυμάτων» (ΦΕΚ Β' 192). Προκειμένου να επιτευχθεί η ως άνω συμμόρφωση, ένα κρίσιμο ζήτημα είναι η μη έγκαιρη σύνδεση των ακινήτων με το δίκτυο αποχέτευσης, το οποίο έχει οξυνθεί λόγω της οικονομικής δυσπραγίας των ελληνικών νοικοκυριών.

B. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Επί του άρθρου 64

Με την προτεινόμενη διάταξη για τους οικισμούς που εμπίπτουν στις διατάξεις της ως άνω Οδηγίας και βρίσκονται είτε σε περιοχή αρμοδιότητας ΔΕΥΑ είτε σε αρμοδιότητας ΕΥΔΑΠ, καθίσταται η δαπάνη για την κατασκευή της εξωτερικής διακλάδωσης της αποχέτευσης επιλέξιμη και με αυτόν τον τρόπο, παρέχεται η δυνατότητα χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και από τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα της Ε.Ε. Ως εξωτερική διακλάδωση νοείται ο αγωγός αποχέτευσης που συνδέει τον εσωτερικό αγωγό αποχέτευσης από το όριο του ακινήτου μέχρι τον κεντρικό αγωγό. Μέχρι σήμερα το κόστος αυτό προκαταβάλλεται από τους ιδιοκτήτες ή αναζητείται από αυτούς εκ των υστέρων από τις αρμόδιες επιχειρήσεις (ΔΕΥΑ, ΕΥΔΑΠ ΑΕ), όταν υποβάλλουν αίτηση σύνδεσης της κατοικίας με το δίκτυο αποχέτευσης.

Επί του άρθρου 65

Με τη ρύθμιση αυτή, απαλλάσσονται οι ιδιοκτήτες των συνδεόμενων ή των μελλόντων να συνδεθούν με το δίκτυο αποχέτευσης από τη δαπάνη κατασκευής και ως εκ τούτου επέρχεται οικονομική ελάφρυνση. Επίσης, ορίζεται στους ιδιοκτήτες των ακινήτων από την επιχείρηση σαφής προθεσμία έξι μηνών από την ολοκλήρωση κατασκευής της εξωτερικής διακλάδωσης, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η σύνδεση της εσωτερικής εγκατάστασης αποχέτευσης των ακινήτων με το δίκτυο, με το πέρας της οποίας άρχεται η υποχρέωση καταβολής του τέλους χρήσης του υπονόμου. Σε όσους ιδιοκτήτες ή νομείς ακινήτων δεν συνδέθηκαν με το δίκτυο αποχέτευσης εντός της παραπάνω ταχθείσας προθεσμίας επιβάλλεται χρηματικό πρόστιμο, το ύψος του οποίου καθορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της εκάστοτε εταιρείας και καταβάλλεται σε ετήσια βάση.

Επί του άρθρου 66
Έναρξη ισχύος νόμου